SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо про Україну!

Рік 120, ЧИСЛО 22, П'ЯТНИЦЯ, 31 ТРАВНЯ 2013 РОКУ 1893 Vol. 120, No. 22, FRIDAY, MAY 31, 2013 $1.00

Вшанували пам'ять жертв репресій

Марта Осадца

ЛЬВІВ. – 19 травня у місті вшанували пам'ять жертв політичних репресій і 60-ту річницю від вибуху повстання в норильських таборах. У місті вивісили прапори з жалобними стрічками.

Керівництво міста та области і представники громадськости поклали квіти до пам'ятника Жертвам комуністичних злочинів, який знаходиться навпроти Тюрми на Лонцького.

Біля пам'ятника була відслужена екуменічна Панахида за загиблими. Опісля відбулося жалобне віче, на якому виступили представники влади і громадських організацій, зокрема голова Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих Петро Франко і голова обласної спілки офіцерів Петро Костюк.

Промовці засудили злочини більшовицької влади і закликали, виховувати молодь, щоб вона пам'ятала ці сторінки історії.

На закінчення віча хор „Нескорені" разом з присутніми виконали гимн України. Потім хор заспівав ще декілька пісень.

У музеї „Тюрма на Лонцького" був показаний документальний фільм Михайла Ткачука „Загадка норильського повстання".

Повстання політичних в'язнів Норильського концтабору тривало з 26 травня по 4 серпня 1953 року.

Після смерти Йосифа Сталіна 1953 року у політв'язнів з'явилася надія на пом'якшення надзвичайно жорстоких табірних умов, але політичні в'язні під амнестію не потрапили. Серед них понад 70 відс. були українці, засуджені на багаторічні терміни неволі. Режим їх утримання був найжорсткішим, багатьох радянська влада засудила на 25 років ув'язнення.

Після марних сподівань на перегляд справ і зменшення терміну підпільні центри українських політичних в'язнів, які з кінця 1947 року з'явилися у кожному радянському концентраційному таборі, почали проводити протести, і деякі з них переросли у повстання.

Історія знає три найбільші з них – Норильське і Воркутинське 1953 року та Кінґірське повстання 1954 року. Саме вони докорінно змінили систему таборів, змусивши керівництво СРСР її реформувати.

Учасники віча у Львові біля пам'ятника Жертвам комуністичних злочинів. (Фото: Марта Осадца)

Віталій Кличко: „Приєднання до Митного союзу не дасть користи"

КИЇВ. – Віталій Кличко, голова політичної партії УДАР, яка входить до складу об'єднаної опозиції „Батьківщина", заявив в інтерв'ю для російської газети „Ізвєстія", що приєднання України до Митного союзу не принесе жодної користи його країні.

В. Кличко переконаний, що для розвитку політичних і економічних взаємин з Росією вповні вистачає нинішньої договірної бази. Зокрема значний резерв для розвитку містить договір про вільну економічну зону.

„Митний союз не принесе Україні додаткових дивідендів як у середньостроковій, так тим більше в довготривалій перспективі", – підкреслив В. Кличко і далі наголосив, що партія УДАР давно і послідовно виступає за европейську інтеґрацію України.

„Для нас европейська інтеґрація – це не тільки нові економічні можливості стати частиною найбільшого економічного простору в світі. Для нас це, в першу чергу, европейські цінності та стандарти, можливість швидко модернізувати країну, подолати корупцію, створити справедливу судову систему. Найбільш повно реалізувати програму реформ в Україні можливо лише в контексті европейської інтеґрації", – ствердив політик.

В. Кличко пояснив, що головною підставою підписувати Договір про Асоціяцію з Европейським союзом є те, що такий договір містить конкретний плян змін, який повністю відповідає завданням реформування України.

Водночас В. Кличко висловив переконання, що входження України в Европейський союз буде корисним і для Росії. „Тоді з наших взаємин зникне політика, на якій сьогодні багато спекулюють. Ці взаємини повинні будуватися на основі добросусідства, поваги і взаємної економічної вигоди", – наголосив голова партії УДАР В. Кличко.

„Українська правда"

Посольство США засудило напади на журналістів

До „Свободи" надійшла вміщена нижче заява Посольства США в Україні.

Уряд Сполучених Штатів високо ставить цінність прав на свободу слова, свободу преси та свободу зібрань. Тому ми вітаємо більшість учасників одночасних, в основному мирних за характером мітинґів опозиції і Партії Реґіонів 18 травня, з тим, що ці права, ґарантовані в Конституції України, ними дотримувалися.

Проте нас непокоїть, що ці демонстрації затьмарив помітний акт насильства, коли нападники накинулися на представників українських засобів масової інформації, які документували ізольоване зіткнення між двома супротивними групами. Ми засуджуємо напад на двох українських журналістів, які 18 травня знімали опозиційний мітин\ в Києві.

Такі насильницькі дії не повинні мати місця там, де люди здійснюють своє право на мирне зібрання. Напад на працюючих журналістів робить справу ще серйознішою, бо, крім особистих прав репортерів, порушено і фундаментальне право української громадськости бути поінформованою.

Ми закликаємо українську владу провести ретельне розслідування і вжити належних дій для притягнення винних до відповідальности. Ми також закликаємо владу розслідувати позірну бездіяльність міліції під час інциденту.

Посольство США продовжуватиме стежити за розвитком подій у цій справі.

Посольство США в Україні
Київ
22 травня

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Більшість у ВР – антиукраїнська

КИЇВ. — Питання визнання Організації Українських Націоналістів (ОУН) та Української Повстанської Армії (УПА) стороною, що воювала у Другій світовій війні за свободу і незалежність України можна було легко вирішити у 2005 році, а зараз при цій владі, з „антиукраїнською більшістю" в парляменті, сподіватися на це не доводиться. Про це 26 травня заявив колишній народний депутат Тарас Чорновіл. „Цей законопроєкт не відновить справедливість, тому що він не буде прийнятий. У нас в парляменті є стійка антиукраїнська більшість. Вона носить часто характер антидержавної та стовідсотково антинаціональної, – сказав Т. Чорновіл, коментуючи зареєстрований законопроєкт про визнання ОУН та УПА стороною, що воювала у Другій світовій війні за свободу і незалежність України. Окрім того, він наголосив, що „все, що суперечить російській версії української історії, в Україні придушується, розчавлюється моментально. Тому сподіватись, що цей законопроєкт буде прийнятий, – не доводиться". Як повідомив один з авторів законопроєкту В'ячеслав Кириленко, боротьбу членів ОУН і воїнів УПА за свободу і незалежність України у період з вересня 1939 року до кінця 1956 року законопроєкт визначає національно-визвольною боротьбою, а також ОУН і УПА визначаються воюючою стороною за незалежність України у Другій світовій війні. Відповідно до законопроєкту, на колишніх воїнів УПА поширюються статус учасників бойових дій і пільги, передбачені законом України „Про статус ветеранів війни, ґарантії їх соціяльного захисту" для учасників бойових дій. *(„Газета по-українськи")*

„Реґіонал" зірвав лекцію І. Фаріон

ОДЕСА. — В Одесі зірвалася презентація книги народного депутата від Всеукраїнського об'єднання „Свобода" Ірини Фаріон „Мовна норма: знищення, пошук, віднова", запланована на 25 травня. Про це того ж дня повідомили організатори заходу. Зустріч мала проходити у конференц-залі ресторану „Банкірський дім", який належить народному депутатові від Партії Реґіонів Леонідові Климову. Гостинність „реґіонала" викликала глузування в соціяльних мережах, і буквально за день до заходу ресторан відмовився приймати „свободівку". „У зв'язку з відмовою ресторану надати залю (хоча попередньо було укладено договір оренди) зустріч з І. Фаріон перенесено приблизно на тиждень", – повідомили організатори заходу. Раніше Одеський обласний комітет Комуністичної партії України (КПУ) оприлюднив свої рекомендації у зв'язку з плянами І. Фаріон представити в Одесі книгу „Мовна норма: знищення, пошук, віднова". „Одесити категорично проти того, щоб заїжджі емісари повчали їх, якою мовою вони мають спілкуватися, кого в нашій історії мають вважати героями і кого – ненавидіти", – заявили в КПУ. *(„Українська правда")*

ВС – за розширення своїх повноважень

КИЇВ. — Верховний суд (ВС) виступає за розширення своїх повноважень, сказав 28 травня голова Верховного суду Ярослав Романюк. „Ми зараз говоримо не стільки про повернення повноважень, як про необхідність надання Верховному судові тих повноважень, які дозволили б йому впливати на правозастосовну практику в судах і забезпечувати те, щоб той самий закон застосовувався стосовно різних осіб у різних справах однаково", – сказав Я. Романюк. У зв'язку з цим ВС виступає за розширення своїх повноважень для виконання основного завдання – забезпечення єдности в судовій практиці, адже тих повноважень у цій сфері, які в нього є зараз або були раніше, недостатньо. Я. Романюк зазначив, що ведеться робота для внесення змін до законодавства для розширення повноважень ВС. При цьому Верховний суд сподівається, що Верховна Рада зможе розглянути й прийняти відповідний законопроєкт про розширення повноважень суду в першому читанні ще до закінчення поточної сесії парляменту. Голова Верховної Ради Володимир Рибак виступає за повернення Верховному судові права законодавчої ініціятиви. *(Бі-Бі-Сі)*

Почалося з ініціятиви Андрея Шептицького

Олександер Костирко

ЛЬВІВ. – У 1930 рік до невеликого лісу перенесли з села Кривки визначну пам'ятку української народної архітектури – Миколаївську церкву 1763 року. Про її збереження подбали Митрополит Української Греко-Католицької Церкви Андрей Шептицький та відомий дослідник стародавнього українського мистецтва Михайло Драґан.

У 1966 році виникла думка створити ляндшафтний парк з офіційною назвою Музей народної архітектури і побуту „Шевченківський гай". Музей розташований на лісистих горбах, його площа – близько 84 гектарів. Він вдало поєднує відновлену рослинність Карпат і дбайливо перенесені з різних реґіонів історичні споруди. Експозиція музею налічує 124 пам'ятки архітектури, об'єднані в 54 садиби. Музей має чотири виставкові залі. В експозиції та сховищах музею є близько 20 тис. предметів щоденного побуту та ужиткового мистецтва.

Територія музею умовно розділена на шість етнографічних зон. Кожна зона — це маленьке село, що складається з 15-20 пам'яток народної архітектури. Вони мають назви „Бойківщина", „Лемківщина", „Гуцульщина", „Буковина", „Поділля" і „Львівщина".

Багато нового сталося в музеї після проголошення Незалежности України. 1991 року почало функціонувати „Співоче поле". 1994 року у прадавній церкві з села Кривки відновлено Богослужіння, наступного року з'явилася копія лемківської церкви. У 2003 році музей став членом Всеукраїнської асоціяції музеїв, а у 2004 році церква села Кривки була включена до спадщини ЮНЕСКО.

В музей щороку проводяться святкові заходи: „Спалах різдвяної звізди", „Гаївка", фестивалі „Співоче поле", „Львів стародавній", „Етновир", „Казка у гаю", Свято Матері, свята меду, хліба, „Зелені свята", ярмарок ремесел.

Курна хата 1860 року з села Орявчик, Львівська область.

Хата 1887 року з села Синевірська Поляна, Закарпатська область.

Усередині хати з села Синевірська Поляна, Закарпатська область. (Фото: Олександер Костирко)

Конкурс на знання Тарасового роду

Світлана Орел

КІРОВОГРАД. – Громадська організація „Рідний Кіровоград", Знам'янський міський краєзнавчий музей, обласна бібліотека для юнацтва ім. Олександра Бойченка оголосили дитячо-юнацький конкурс робіт декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва „Тарасів рід" з метою поширення знань про родину Т. Шевченка по сестрі Катерині, нащадки якої проживають на Кіровоградщині.

Організатори одержали 57 робіт у різних художніх техніках – малюнок, витинанка, паперокручення, різьблення по дереву, малюнок на склі, художній розпис на тканині, комп'ютерна графіка, аплікація, живопис, декоративний розпис, бісероплетіння.

Журі конкурсу визначило чотирьох переможців у різних вікових групах. Усі учасники конкурсу отримали дипломи та сувеніри на згадку, відвідали Канів, де побували на Тарасовій горі в музеї поета.

Організатори конкурсу вирішили провести також дитячий літературний конкурс на найкращий твір про Т. Шевченка та видати книжку з найкращими літературними та художніми роботами.

Конкурс фінансово підтримав народний депутат України Андрій Табалов.

Ґалерії присвоєно ім'я Б. Возницького

Марта Осадца

ЛЬВІВ. – Міністерство культури України 12 квітня видало наказ про присвоєння імені Бориса Возницького Львівській національній ґалерії мистецтв.

Герой України, Заслужений працівник культури України та Польщі Б. Возницький (1926-2012) – український мистецтвознавець, був директором Львівської ґалерії мистецтв, академіком Української академії мистецтв, лавреатом Національної премії ім. Тараса Шевченка, президентом Українського національного комітету Міжнародної ради музеїв.

Ґалерія мистецтв (до 4 лютого 1998 року – Львівська картинна галерея) – найбільший художній музей України, збірка якого налічує понад 62 тис. творів світового та національного мистецтва.

До складу ґалерії входять 16 музейних комплексів, окремих невеликих музеїв, які працюють як окремі відділи або сектори.

Рішення про створення ґалерії прийняв міський маґістрат у 1897 році. 1907 року була придбана колекція цукрового маґната з села Ситківці, на Поділлі, Івана Яковича, до якої входило близько 2,000 експонатів, у тому числі понад 400 картин. 14 лютого 1907 року колекція була перевезена до Львова, і ця дата вважається початком заснування музею. У 1914 році для ґалерії було придбано будинок по вулиці Осолінських (нині вулиця Стефаника). Значних втрат картинна ґалерія зазнала у часі Другої світової війни.

23 жовтня 2009 року Львівська ґалерія мистецтв отримала статус національної.

Ніколи не потьмяніє слава Маківки

Марта Осадца

Протягом чотирьох травневих днів в Карпатах, у Сколівському районі на Львівщині, відбувалися урочисті заходи з відзначення 98-ої річниці перемоги леґіону Українських Січових Стрільців, котрий воював у складі австрійської армії, над російським військом.

9 травня в селі Тухля розпочався щорічний вишкільний табір „Зліт на горі Маківці", в якому взяли участь майже 100 юнаків і дівчат з різних областей України. Вони вдосконалювали свої знання з історії, мандрівництва, народознавства, медицини, впоряду, влаштовували різні змагання. 11 травня увечорі юні таборовики засвітили свічки і вшанували пам'five усіх Українських Січових Стрільців, полеглих в Першій світовій війні.

12 травня в урочистих заходах біля Меморіялу Українських Січових Стрільців на Маківці взяли участь депутати Львівської обласної ради, керівники Сколівського району, представники громадських і молодіжних організацій.

Розпочалися заходи з поминальної Панахиди за полеглими в боях за Маківку. Представники молодіжних організацій поклали до Меморіялу вінки та кошики з квітами від обласної та районної влади. Учні навколишніх сіл запалили лампадки на могилах січовиків. Опісля відбулося віче.

На завершення заходів мистецькі самодіяльні групи з навколишніх сіл виконали низку стрілецьких і народних пісень.

З 29 квітня до 4 травня 1915 року на Маківці точилися запеклі бої на між вояками австроугорської 55-ої піхотної дивізії, до складу якої входили сім сотень 1-го та 2-го куренів Українських Січових Стрільців, та військами російської 78-ої піхотної дивізії. У цих боях безсмертну славу заслужили українські вояки, про що свідчать десятки пісень, в тому числі народних, які назавжди залишать живою пам'ять про лицарську доблесть Українських Січових Стрільців.

У 1920-их роках члени Українського Військового Об'єднання започаткували встановлення хрестів полеглим за волю України поблизу центральної вершини Маківки. Ці могили – перший військовий цвинтар українців. У 1930-их роках українська молодь розпочала масові паломництва на Маківку. У 1998-1999-их роках молодь Сколівщини відбудувала цвинтар Січових Стрільців, встановивши 50 хрестів на могилах січовиків та один пам'ятник-Меморіял на честь тих вояків, котрих ідентифікувати не вдалося.

Львів

НА ТЕМИ ДНЯ

Українська зброя – правда

Петро Часто

У тому, що Партія Реґіонів, накидаючи на український патріотизм тавро „фашизму", виконувала зовнішнє політичне замовлення, нема жодного сумніву. При цьому, самозрозуміло, більшість „реґіоналів" не потребувала спеціяльного заохочення – завдання повною мірою збігалося з їхнім власним україноженерством. Проте в Українській державі, незалежній бодай формально, не всі ці вороженьки мали сміливість діяти відкрито. А тут ось така чудова нагода – влитися в той рух, у котрому прямо зацікавлений зовнішній світ.

Дехто з наших уважних людей вважає навіть, що весь до решти зовнішній світ. Наприклад, дуже проникливий політолог з Івано-Франківська Володимир Ференц пише в „Українській правді" (23 травня): „Навіть невинний рух на захист ідентичности безпеоречно стоїть поперек горла світовим корпораціям... Світова антифашистька компанія має приховані мотиви, бо закликають шукати фашизм там, де його ніколи не було".

Воно нібито інакше й не думається. Якщо у світі так очевидно панує зло, якщо занепадає мораль і людяність, якщо єдина мотивація економічної діяльности – надприбутки і дальше збагачення надбагатих, то як тут не припустити, що це все зло нашого світу є керованим процесом?

Але краще тримаймося думки, котру легше довести: для розпаношування кривди у ґльобалізованому світі досить, щоб найвпливовіші особи стояли над добром злом і добром, байдужі до знедолених людей і народів. Для зла цілком досить, щоб розумні просто мовчали. І так воно є насправді.

Добре побачив це зі сторони російський інтелектуал і політичний опонент Кремля, гарячий прихильник Помаранчевої революції Борис Березовський, який недавно помер у Лондоні: „Захід абсолютно не розуміє, що відбувається в Україні. Я вважаю, що це в тисячу разів складніше, ніж те, що відбувається в Ірані, в тисячу разів складніше, ніж те, що взагалі відбувається на Близькому Сході, тому що тут вирішується не тільки майбутнє Росії, але взагалі вирішується майбутнє цінностей західної цивілізації".

Проте стратеги з Партії Реґіонів ледве чи відважилися б на цей проєкт – оголосити фашистським український національно-патріотичний рух – якби не були певні, що цим вгоджають Европі. Але ненависть „реґіоналів" до українства так засліпила їм очі, що вони не помітили істотних змін в европейській суспільній думці і в національних настроях всередині Европейського союзу. Все зриміше виявляється, що його німецько-французьким ідеологам не вдається переконати угорців, поляків, чехів, сербів, болгарів, нібито поняття „нація", „держава-нація" – застаріли й віджили. Не сьогодні, то завтра затяжна економічна – а з нею і політична, і моральна – криза викличе такий сплеск націоналізмів, що теоретики „відживання націй" замовкнуть, принаймні на якийсь час.

Отже, головним замовником „фашизації" свідомого українства в Україні залишається Москва. Завдання для „реґіоналів" – повернути українців до панівних в Росії старих совєтських мітів, леґітимізувати історичну неправду, котрою заражена, мов хвороботворними вірусами, значна частина українського суспільства. На цю частину Віктор Янукович і буде покладатися в 2015 році – році президентських виборів.

Чи вдасться йому ця провокація? Можливо, вдалася б, якби не роки президентства Віктора Ющенка, коли були відкриті архіви КҐБ і правда про винищування українців кривавими репресіями та голодоморами, про праведну боротьбу Української Повстанської Армії стала важливим, найважливішим чинником консолідації національної самосвідомости укрїнців. На цій правді врешті-решт реґіонали й спіткуться.

Колективи редакцій тижневиків „Свобода" і „The Ukrainian Weekly" висловлюють глибоке співчуття членові редакції „Свободи" Левкові Хмельковському, його дружині Олександрі Хмельковській у зв'язку з передчасною смертю їхнього сина Фелікса Хмельковського. Цю тяжку і невтішну для родини, для дружини покійного Ірини і його донечки Елізи втрату відчуваємо і ми, українські журналісти, оскільки покійний Фелікс належав до кола наших найталановитіших і найперспективніших авторів. Нехай буде йому легкою американська земля.

Журналісти "„Свободи" і „The Ukrainian Weekly"

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Роля діяспори у розвитку України

КИЇВ. — Представники української діяспори, уряду, парляменту та експерти з міґрації зібралися 22 травня в Києві, щоб обговорити виклики, які стоять перед українцями за кордоном, та вивчити їхній потенціял у сприянні розвиткові України на місцевому, реґіональному та загальнодержавному рівнях. Конференцію організовано в рамках фінансованого Европейським союзом проєкту „Ефективне управління трудовою міґрацією та її кваліфікаційними аспектами", який впроваджується Міжнародною організацією праці (МОП) та Міжнародною організацією з міґрації (МОМ), мовиться в повідомленні про цю подію. Голова представництва МОМ в Україні Манфред Профазі заявив, що, залежно від визначень, розмір української діяспори оцінюється у 12-20 млн. осіб, і найбільші громади живуть у Росії, Канаді та США, значна кількість українців також живе у країнах ЕС. Загальний потенціял діяспори для розвитку є значним, і йдеться не тільки про збільшення інвестицій та ефективніше використання грошових переказів, а й, що не менш важливо, про обмін навичками, знаннями, новими технологіями та досвідом, розбудову інституційного партнерства. „МОМ прагне допомоги українському урядові в ефективному використанні людського, фінансового та соціяльного капіталу діяспори", – заявив М. Профазі. *(Радіо „Свобода")*

День Києва святкували делеґати з 14 міст

КИЇВ. — Привітати столицю з Днем міста прибули делеґати з 14 міст-побратимів і партнерів. 25 травня голова Київської міської державної адміністрації (КМДА) Олександер Попов та заступник міського голови, секретар Київради Галина Герега зустрілися з представниками делеґацій, які приїхали в Україну привітати столицю з Днем міста. „Столиця України відзначає свій день народження, а на такі свята прийнято запрошувати друзів. Мені приємно, що до нас приїхали делеґації з міст-побратимів, з якими у нас не просто декларативні, а по-справжньому дружні взаємини. Сподіваюся, що у вас залишаться приємні враження від святкування Дня Києва", – сказав О. Попов. У Києві знаходилися віце-посадники Мюнхену, Єревану, Мінська, Тбілісі і Кишинева. Також привітати Київ приїхали депутати міської ради та представники мерій Анкари, Варшави, Кракова, Відня, Вільнюса, Москви, Риґи, Талліна та Фльоренції. Програма перебування чужоземних гостей у Києві передбачає екскурсії по місту, відвідування концерту клясичної музики на Софійській площі, ряд зустрічей у районних адміністраціях з розвитку спільних освітніх, культурних та економічних проєктів, повідомили в КМДА. *(„Кореспондент")*

У Харкові представлено твори І. Труша

ХАРКІВ. — Виставка „Малярні елеґії українського неоромантика" відкрилася 25 травня в Харківському художньому музеї у рамках акції „Музей-гість". До експозиції увійшли 83 роботи львівського художника XIX початку XX ст. Івана Труша. „Видатний живописець І. Труш багато подорожував, побував в академіях мистецтв Відня і Мюнхену, побачив і сприйняв нові течії, вільні від зайвого академізму. Повернувшись до України, став проповідником свіжого погляду на мистецтво і, заснував на Галичині пленеризм", – розповів на відкритті заступник голови Харківської обласної адміністрації Ігор Шурма, відомий колекціонер живопису. За його словами, акція „Музей-гість", яку уперше проводить Харківський і Львівський художні музеї, покликана сприяти обмінові культурно-мистецькими цінностями між реґіонами країни. „У відповідь харків'яни за тиждень відкриють у Львові у рамках співпраці двох областей виставку робіт художника-земляка Сергія Васильківського" українська доля Дикого Поля". „Цінне на Галичині має сприйматися як цінність на Слобожанщині, й навпаки", – додав І. Шурма. Як сказав, у свою чергу, директор Львівського національного музею ім. Шептицького І. Кожан, це перша така маштабна виставка робіт І. Труша за межами Львова, приурочена до 100-річчя музею. *(„Укрінформ")*

АМЕРИКА І СВІТ

США відзначили День пам'яті

ВАШІНҐТОН. — Щороку, останнього понеділка травня, американці вшановують своїх синів і дочок, які загинули під час воєнних конфліктів. Свято відоме як День пам'яті. Президент Барак Обама 27 травня взяв участь у церемонії покладення вінка до монумента полеглим невідомим воякам на Арлінґтонському національному цвинтарі, після чого виголосив промову, в якій згадав про тих, хто віддав своє життя за країну. Раніше вояки поставили понад 260 тис. прапорців на могилах американських військовослужбовців. Вранці Президент Б. Обама і Перша лейді Мішел влаштували сніданок у Білому Домі для родин полеглих військовослужбовців. Відзначення Дня пам'яті у Вашінґтоні вже традиційно відбуваються з участю багатьох тисяч мотоциклістів з усієї країни, які на цей святковий день збираються у столиці. Серед них є чимало ветеранів збройних конфліктів. Учасники так званого „Грому на колесах" звертають увагу громадськости на долю військовополонених і тих, чия доля дотепер невідома. Святкування відбувалися по всій країні. В Ню-Йорку, наприклад, згадували про пілотів-жінок, які служили під час Другої світової війни. Традиція Дня пам'яті сягає перших років після надзвичайно кривавої Громадянської війни, у якій у братовбивчому конфлікті загинуло понад 600 тис. військовослужбовців. День пам'яті – це також традиційний початок літнього сезону. *(„Голос Америки")*

У США і Росії – розбіжності щодо Сирії

ВАШІНҐТОН. — США й Росія знову мають розбіжності в питанні розв'язання кризи в Сирії. Вашінґтон і Москва по-різному оцінюють рішення Евросоюзу (ЕС) не продовжувати ембарґо на постачання зброї сирійським повстанцям. Речник Білого Дому Джей Карні 29 травня привітав цей крок ЕС, але додав, що США не мають плянів озброїти опозицію. Дж. Карні також засудив постачання Росією зброї урядові Сирії, заявивши, що такі кроки не наближають політичне розв'язання проблеми. Росія 28 травня засудила рішення Евросоюзу як нелеґітимні, заявивши, що вони підривають зусилля з організації міжнародної мирної конференції з сирійського питання. Москва також захищає своє рішення постачати зенітно-ракетні комплекси С-300 сирійському урядові. Росія стверджує, що ця зброя допомагає стримувати чужоземне військове втручання і не призначена для використання у громадянському конфлікті в Сирії. *(УНІАН)*

Ізраїль – про російські ракети для Сирії

ЄРУСАЛИМ. — Прем'єр-міністер Ізраїлю Беніямін Нетанягу 29 травня заборонив міністрам публічно висловлюватися на тему постачання до Сирії російських зенітно-ракетних комплексів С-300. Це рішення, на думку телеканалу, пов'язано з заявою Міністра оборони Моше Яалона про те, що Ізраїль „буде знати, як діяти", якщо Росія не прислухається до його прохань і передасть С-300 сирійській армії. Деякі засоби масової інформації трактують слова М. Яалона як загрозу використовувати силу, щоб перешкодити поставкам. Ізраїль побоюється, що Росія все ж не відмовиться від постачання С-300 до Сирії з кількох причин. Це буде не тільки посиленням сирійської армії, зброя може потрапити до рук радикальних ісламістів, які можуть використовувати її для зовнішніх атак. Водночас Росія заявила, що передасть Сирії зенітно-ракетні комплекси С-300, які дозволять Дамаскові протистояти чужоземній інтервенції. За словами Заступника міністра закордонних справ Сергія Рябкова, ракети є стабілізуючим чинником, оскільки відвернуть деякі „гарячі голови" від втручання в конфлікт. Тим часом комітет Сенату США з міжнародних взаємин минулого тижня дозволив постачати зброю сирійським повстанцям. Дипломатичні зусилля Москви на підтримку Башара Асада натрапляють на протидію міжнародного співтовариства. 15 травня Генеральна Асамблея ООН прийняла підготовлений Катаром проєкт резолюції щодо Сирії з засудженням сирійської влади. *(„Кореспондент")*

Українець Стівен Полоз призначений керуючим Банком Канади

ОТАВА. – Стівен Полоз, канадський українець третього покоління з Ошави, 3 червня прийме обов'язки керуючого банком Канади від нинішнього управителя Марка Карнея.

До призначення з січня 2011 року С. Полоз був президентом та головним виконавчим директором компанії „Export Development Canada". Раніше він був віце-президентом і головним економістом цієї компанії. До того С. Полоз п'ять років працював в компанії „BCA Research" у Монреалі та 14 років у Банку Канади. Він також працював як запрошений вчений у Міжнародному Валютному Фонді (МВФ) у Вашінґтоні та в Аґентстві економічного плянування в Токіо.

С. Полоз має ступінь доктора наук та маґістра економіки Університету Західного Онтаріо, а також ступінь бакалавра з економіки (з відзнакою) Університету Квінз.

С. Полозові 57 років, разом з дружиною Валері він проживає в Отаві. Вони мають двоє дітей – Джесіку та Ніколаса.

Конґрес Українців Канади привітав С. Полоза з вступом на цю посаду.

КУК

Подарунок Послові Канади в Україні

КИЇВ. – На знак подяки за допомогу Посольства Канади в Києві Канадсько-Українській парляментській програмі стажери і випускники програми 29 квітня подарували Послові Канади в Україні Троєві Лулашникові картину Івана Пилипенка, на якій зображені засновники Києва брати Кий, Щек, Хорив та їхня сестра Либідь. На фото (зліва): Посол Т. Лулашник, Петро Залізняк, Ірина Пущик, Станіслава Царькова та Валерія Жиман (Фото: Олександер Панків)

Відбувся пластовий семінар

Тетяна Переверзєва

АВДІЇВКА, Донецька область. – 6-7 квітня відбувся пластовий окружний семінар „Бути жінкою" для майбутніх виховниць дівочих юнацьких гуртків.

У ньому взяли участь пластунки з Авдіївки, Донецька, Краматорська та Харкова.

Дівчата брали участь у тренуваннях з провідництва, які провели представники Донецького обласного дитячо-молодіжного центру.

Пластунки під час тренувань з провідництва.

Бурхлива травнева Україна

18 травня в Києві відбулися дві масові і протилежні за змістом акції – кількатисячний „антифашистський марш", організований владою, котра на цей раз вже відверто виступила проти українського патріотизму, безсоромно і безпідставно ототожнюючи його з фашизмом, і віче об'єднаної опозиції, котре зібрало, за різними підрахунками, від 40 до 50 тис. учасників.

Не обійшлося без провокацій з боку „антифашистів", їхня груба поведінка і зчинення бійок якраз і заслуговували на уподібнення з фашистами. Віче об'єднаної опозиції „Батьківщина" під проводом Арсенія Яценюка, Віталія Кличка і Олега Тягнибока пройшло спокійно і гідно, хоч провладні засоби масової інформації у своїх коментарях намагалися скомпрометувати і цей мирний характер акції: мовляв, чільні опозиціонери тягнуть у свої три партійні боки, їхнє об'єднання не ідейне, а тільки тактичне, тому дальше слів вони не підуть.

Насправді річ в іншому. Опозиції сильна не іменами партійних керівників, а підтримкою українського народу, який все більше пробуджується і врешті встане на весь зріст у боротьбі за свою кращу долю. Ми віримо в наш народ, в його духовну силу і в його близьку перемогу.

Редакція „Свободи"

Віче опозиції на Софійській площі. (Фото: Сергій Марченко)

Міліція теж була „масова".

Зліва: Олег Тягнибок, Арсеній Яценюк і Віталій Кличко.

Журналісти в Україні не чуються безпечно

Анастасія Москвичова

КИЇВ. – Уже декілька днів під будівлею Міністерства внутрішніх справ (МВС) стоїть намет активістів руху „Стоп цензурі!", який служить інформаційним центром і має нагадувати правоохоронцям про їхній обов'язок розслідувати обставини нападу на журналістів 18 травня. Раніше це міністерство вже визнало „нерішучість" співробітників міліції під час масових акцій у столиці 18 травня. Про це заявив начальник головного управління МВС в Києві Валерій Коряк на засіданні парляментського комітету зі свободи слова. Це сталося після пікетування під будівлею уряду з вимогою ефективного розслідування нападу на журналістів Ольги Сніцарчук та Влада Соделя. Якби медійники не вийшли на вулиці, всі розслідування швидко зійшли б нанівець, переконані активісти.

Прем'єр-міністер Микола Азаров „пробачив" журналістам акцію протесту, коли ті на засіданні Кабінету міністрів повернулися до нього спиною, вимагаючи розслідування нападу на своїх колег О. Сніцарчук та В. Соделя, і вирішив не позбавляти їх акредитації. Про це повідомили протестувальникам перед будівлею уряду, а в МВС запевнили, що випадок розслідують. Сергій Бурлаков з управління зі зв'язків з громадськістю міністерства зазначив: проводять ще одне, внутрішнє, розслідування за звинуваченням у бездіяльності правоохоронців.

Парляментський комітет з питань прав людини в офіційній заяві висловив вимогу МВС та Генеральній прокуратурі притягти до відповідальности за насильство на мітингу 18 травня. Питання щодо побиття журналістів розглядав і парляментський комітет зі свободи слова. Випадок дикий, однак, він міг трапитися у будь-якій країні, переконаний секретар комітету, депутат від комуністів Олександер Голуб. Інша справа, як на нього реаґує влада.

А заступник голови комітету, свободівець Ігор Мірошниченко пов'язує сутички на мітингу з „реалізацією сценарію чинного режиму з залякування журналістів. Але разом з тим, наша солідарність може проявлятися лише у заявах, очевидно, що влада на це не буде реаґувати".

Журналісти пішли правильним шляхом: досягли суспільного резонансу, вийшовши на вулиці, тепер влада змушена виправдовуватися, переконаний голова Незалежної медіа-профспілки Юрій Луканов. На його думку, на сьогодні в Україні чогось досягти у взаємодії з державою, тільки змушуючи її увесь час перебувати у полі зору громадськости. Протести проти свавілля щодо журналістів тривають і в інших містах України.

Радіо „Свобода"

АМЕРИКА І СВІТ

Енерґетична незалежність США

ВАШІНҐТОН. — Завдяки сланцевому газові, відновлювальній енерґетиці та збільшенню власного видобутку нафти, США за 20 років можуть стати енерґетично незалежними. До такого висновку дійшли автори звіту Міжнародного Енерґетичного Аґентства. Воно назвало шокуючими об'єми постачання нафти у США. Прогнозується, що видобування газу у США за об'ємами навіть випередить Росію. Сланцеві нафта та газ видобуваються за рахунок гідравлічного буріння. Це коли під високим тиском порода витискається з-під землі. У деяких американських штатах та країнах Европи ця практика заборонена. Влада боїться, що такий процес може призвести до забруднення чи навіть землетрусів. Попри суперечливість питання, технологія дозволить США вже до 2035 року стати фактично незалежними від нафти, кажуть експерти. А ідея енерґетичної незалежної США дозволить країні диктувати свої умови у закордонній політиці. „Чи буде Близький Схід і далі залежним від військової підтримки США? Найімовірніше, що так. А от США уже не будуть настільки залежними від Близького Сходу, як це є зараз", – розмірковує Джон Мітчел. Аналітики кажуть, що енерґетичний бум дозволить американській економіці утримувати ціни, на які не матиме вплив ґльобальна геополітична ситуація. *(„Голос Америки")*

Чіле та Арґентина занепокоєні вулканом

КОПАВЕ, Чіле. — Чіле та Арґентина 28 травня розпорядились евакуювати близько 3,000 осіб, що проживають неподалік вулкану Копаве поблизу південної частини кордону між країнами. Уряди обох держав оголосили тривогу та заявили про надзвичайну ситуацію, наголошуючи, що виверження вулкану може початися в будь-який момент. Покищо 2,965-метровий вулкан у Андах вивергав тільки газ. У реґіоні зареєстровані слабкі поштовхи. „Червону" тривогу (тривога найвищого рівня.) оголосили після спостереження за вулканом, яке показало підвищення сейсмічної активности", – заявив на прес-конференції міністер внутрішніх справ Чіле Андрес Чадвік. Міністерство надзвичайних ситуацій Чилі повідомило, що евакуація стосуватиметься 460 сімей, які проживають у межах 25 кілометрів навколо Копаве. Арґентина спочатку оголосила „жовту тривогу", а потім перекваліфікувала її на тривогу найвищого рівня. Країна вже оголосила евакуацію близько 600 осіб з міста Кавіаве до сусіднього міста Лонкопве. Мешканців реґіону тимчасово евакуювали, а авіакомпанії, рейси яких пролягають над південними Андами, попередили про можливу небезпеку. *(Бі-Бі-Сі)*

Задля іміґраційної реформи

ВАШІНҐТОН. — Юридичний комітет Сенату 21 травня схвалив законопроєкт про найбільшу реформу іміґраційної політики США за останні 20 років, таким чином заклавши основу для його обговорення повним складом палати в червні. 13 голосами „за" при п'яти голосах „проти" комітет схвалив майже 900-сторінковий документ, який відкриває 11 млн. нелеґальних іміґрантів 13-річний шлях до отримання громадянства, при одночасному зміцненні безпеки кордону з Мехіко, через який багато нелеґалів проникають в США. Президент Барак Обама привітав висліди голосування. „Ніхто з членів комітету не отримав все, що вони хотіли. Не отримав і я, але, врешті-решт, заради американського народу ми повинні завершити цей процес з найкращими можливими результатами", – йдеться в заяві Президента. Провідник демократичної більшости в Сенаті Гарі Рід заявив, що він винесе законопроєкт на обговорення всього Сенату на початку червня. За деякими оцінками, дебати у цьому питанні можуть тривати місяць або навіть більше, і їх результати неможливо передбачити. Позитивним знаком для законопроєкту стала заява провідника республіканців у Сенаті Міча МакКонела, який сказав, що він не перешкоджатиме винесенню законопроєкту на обговорення в палаті. *(„Голос Америки")*

Переможці і переможені

9 травня населення України і нових держав – колишніх республік СРСР – поділилося на два табори. Одні парадами та маніфестаціями урочисто відзначали перемогу у „Великій вітчизняній війні", інші проводили віча пам'яті жертв Другої світової війни, яка сталася через зіткнення двох близьких за політичними позиціями тоталітарних структур – німецького націонал-соціялізму і російського імперського більшовизму.

Війна для України почалася у вересні 1939 року, коли під гаслом „приєднання" західньої України СРСР на боці Німеччини увійшов в Другу світову війну. Про це в СРСР не згадували, тому що владі було потрібно після вторгнення німецького війська викликати таке піднесення, щоб усі піднялися „на захист Вітчизни". Це був добре відпрацьований міт.

Двічі фронти прокотилися Україною і призвели до жахливих жертв і руйнувань. Більшовики жорстоко придушили спроби національного визволення українців. Україна знову виявилася переможеною, як і після Першої світової війни та революції. Москві вдалося на певний час запанувати на теренах східньої Европи, але той час теж скінчився. Настає необхідність усвідомлення, що „перемога" і російському народові принесла великі втрати у родинах, не обернулася тим достатком, яким позначалися перемоги у війнах минулого. Росіяни теж шукають заробітку у переможених країнах, котрі швидко оновили економіку, випередили „переможців" і навіть допомагають їм різними каналами.

Але пропаґанда, базована на залякуванні населення і нахвалянні своєю міццю, діє і досі. У Москві 9 травня відбулася парада за участи понад 11 тис. військових, 100 одиниць бойової техніки, 68 літаків та гелікоптерів. У Києві теж провели параду з військовою технікою, маніфестації лівих політичних сил та Партії Реґіонів. Представники ж української опозиції відвідали ветеранів війни у шпиталях.

Паради були скороминучими подіями. Більшої шкоди завдають повсякденні дії влади, спрямовані на дальшу фальсифікацію історії. Міністер освіти і науки Дмитро Табачник заявив під час урочистого привітання ветеранів Другої світової війни, що йому вдалось „повернути правду про Велику вітчизняну війну" в шкільні підручники з історії, конспекти та методичні посібники для вчителів. Він додав, що ця робота продовжується спільно з ветеранськими організаціями. Коли Львівська обласна рада та інші органи місцевого самоврядування оголосили 9 травня Днем скорботи, Прем'єр-міністер Микола Азаров назвав це блюзнірством.

Війна, пам'ять про неї – це не тільки історія, а й емоції. І цю емоційну ноту влада вдало використовує. Не маючи сили будувати економіку, здатну поліпшити життя народу, йдучи шляхом розкрадання національних ресурсів, переслідування тих, хто намагається протестувати, режим Віктора Януковича, мов тонучий за соломинку, хапається за міт про давню „перемогу", щоб гучними фанфарами і телевізійними брехнями приспати пробудження національної пам'яті. Цьому треба протистояти, несучи усіма можливими каналами правду про Другу світову війну. Особливо для молоді.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by
the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800 **E-mail:** svoboda@svoboda-news.com
Fax (973) 644-9510 **Website**: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $65.00 на рік, $40.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $55.00 на рік, $35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністрація / Оголошення

Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040
Fax (973) 644-9510
E-mail adukr@optonline.net

Передплата

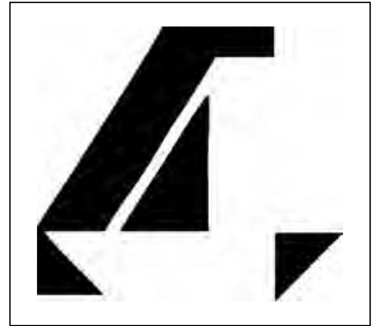
Марійка Пенджола ☎ (973) 292-9800 x 3042
E-mail subscription@svoboda-news.com

ІСТОРІЯ

Бабуся Одарка була свідком Голодомору

1983 року українська громада Едмонтону перед будинком міської ради поставила перший пам'ятник в пам'ять жертв Голодомору 1932-1933 років. Пам'ятник був спроєктований мисткинею Людмилою Темертей, яка виконала цю статую в честь своєї мами – Раїси Темертей, котра пережила голод і мала живі спомини про цю трагедію. В 1983 році Р. Темертей записала спомин своєї бабуні. Тепер, за порозумінням з ріднею та від імені Українсько-Канадського дослідно-документаційного центру, вперше подаємо спомин до відома громади.

Богдан Шулякевич

Лого Українсько-Канадського дослідно-документаційного центру.

50 літ минуло від того жахливого часу – Голодомору. Епізоди людських терпінь мене ніколи не покидали. Особливо тут, в Канаді, в країні добробуту, з перенасиченими справами, завжди нагадується: а як тоді було, в 1933-му році? Часом при святковому столі стискалося серце і сльози стискали горло при згадці про голодні і холодні роки в Україні.

Переді мною бачу свою бабусю, людину з дуже здоровим гумором, яка завжди уміла дотепно жартувати і у щасті, і в горі. Була з тих бабусь, які традиційно залишалися господарювати, коли чоловіки козакували. Дідусь був офіцером при війську і рідко коли жив у Вербівці – козацькому хуторі. Ні за яких умов не хотіла бабуся переселитися до міста, любила господарювати на своїй землі.

Усі міські наряди, які їй купував дідусь ще перед революцією, тримала в скрині і вряди-годи на наші моління виймала з скрині, простеляла домоткане рядно, взувала модельні черевики і панські наряди та походжала по рядні, удаючи міську паню. Складаючи наряди в скриню, промовляла: „Царство небесне покійному, але ж не господар був він у мене. Де ж ви бачили, людоньки, щоб нарядна господиня та вбирала черевики на каблуках, та мене й хуторяни засміють". Ніхто і не уявляв Одарку Миколаївну іншою. Завжди носила полотняну сорочку з мережкою, яку сама пряла, ткала і мережила, та суконну спідницю. Була струнка і горда, з пишним сивим волоссям, зібраним у накрутку, чорні очі ніби глузували з нас, коли невістка каже: „Мамо, затягніть мені нитку в голку, бо я вже не бачу". Білі ще міцні зуби були ножицями до нитки.

Завжди була усміхнена і рухлива, і все щось до себе шепотіла, а часом зупинялася і починала сміятися. „Чого смієтеся бабусю?". „А, та що там, – пригадалася мені пригода з оковитою та мадяром, ще за часів війни, мало що не втопила в бочці вина, така заброда, мале, а так насмокталося з трубки вина в пивниці, що й вилізти не могло. А я так взяла за шию, як кошеня, та і вмочила у квас винний прямо з головою і винесла його з пивниці. Обтрусилося, як мокре щеня, оглянулося на мене, щось пробурмотіло, як турок, і поплентало з двору". Життя з бабусею Одаркою було казкою.

Восени 1933 року українська родюча земля послала небувалий урожай. Хоч засіяно не було багато, бо вимерли селяни і худоба, але і те мале уродило так, що не встигали виснажені голодом зібрати з поля та городів. До праці зганяли дітей з шкіл, старих і немічних, хто тільки міг рухатися ще, всі працювали. 78-літній бабусі Одарці, мені і тітці Катрі припало збирання картоплі. Люди були ще голодні і зморені, картоплю хто сиру гриз, а дехто умудрився спекти на вогні. Серед таких була бабусина племінниця тітка Катря.

На нещастя, тітку Катрю застав бриґадир, коли вона саме картоплю печену їла. Відібрав картоплю і почав Катрю бити. На цю сцену хтось гукнув бабусю. Бабуся зірвалася з місця і шулікою налетіла на бриґадира, била його лопатою і кляла: „Це же ти відібрав зерно у Катрі, це же ти виморив її діток і ввесь Катрин рід голодною смертю! Щоб ти знав, катюго, кого зачіпаєш, бо ми не простого тобі роду, а козацького! Не чіпай Терещенків рід, бо я з тебе кров пущу! Мало ви з нас знущалися, виморили народ голодом з своїм Сталіном і ще вам, проклятущі, мало?!".

При згадці про Сталіна всі аж застогнали з переляку. Утік закривавлений бригадир ледве живим. Бабуся стояла задихана, простоволоса, з лопатою в руках. Люди зі страхом дивилися на цю сцену, як німі раби.

Наслідки чекали нас жахливі. Бабусю забрали на допит в сільську раду, але бабуся оніміла, не промовила ні слова. Вдома тато ходив по хаті, взявшись за голову. „Що ж тепер буде?!". На те прийшов лікар Зінченко, який був добрим приятелем родини. Щось довго з татом шепотіли, сперечалися, тато плакав. Перший раз у житті я побачила тата в такому безрадному становищі. На другий день Зінченко підписав довідку про божевілля і зв'язану Одарку повезли в лікарню, в дім божевільних, до Харкова. Бабуся була свідома всього, що діялося, але безмовно покорилася.

Через два місяці бабуся повернулася додому дужа і здоровіша, ніж була перед тим, тільки обстрижена „під солдата", як сама, жартуючи, нам говорила.

Розповідала нам про своє буття в „пеклі на землі": „Було нас там багато. Одні реготали безупинно, інші плакали, рвучи на собі волосся, а інші кусали нігті до крови, ще інші не переставали молитися, їх били а вони молили-

(Закінчення на стор. 7)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Пора виступати проти беззаконня

Радіо „Свобода" подало до відома, що посилюється тиск влади проти журналістів в Україні. Опозиція домагається відкрити судову розправу на антиукраїнського прем'єра Миколи Азарова. Відомо, що цей українофоб вчинив стільки горя в Україн за час перебування в уряді, що за доконані злочини ним повинен зайнятися всенародний трибунал.

Останньо він хоче покарати журналістів, які на засіданні уряду влаштували акцію протесту проти побиття своїх колег під час акцій у Києві 18 травня. Прем'єр на це відреагував вимогою позбавити їх акредитації журналістів. Про це заявив провідник фракції „Батьківщина" Арсеній Яценюк.

Водночас провідник фракції „Свобода" Олег Тягнибок заявив, що проти прем'єр-міністра має бути відкрите кримінальне провадження через його спроби позбавити можливості журналістів виконувати свої професійні обов'язки. Це, без сумніву, слушна пропозиція.

Чи безкарно діючий прем'єр М. Азаров невдовзі наказуватиме вбивати активно діючих журналістів? Адже саме злочинці-урядовці закатували Григорія Ґонґадзе, якому тепер виповнилося б 44 роки. Отже, пора таку підступну особу посадити до в'язниці, поки він ще не скоїв більшого горя, а, головне – не позбавив життя чесних українських патріотів. Ганьба тим, хто терпить того роду підступних злочинців.

Ярослав Стех,
Торонто

Чи потрібне прославлення царської династії?

В обласній дитячій бібліотеці ім. Кірова відкрилася дивна виставка, присвячена 400-літтю царювання в Росії Романових. Вона складається з великого стенду і стола навпроти стенду, де розміщено ряд матеріялів.

Виставка розташована біля сходів, що йдуть на другий поверх, і якраз над тим столом є настінний розпис, де прославляється комуністичний режим, який несе відповідальність не тільки за вбивство Романових, а й за вбивство мільйонів людей.

Олександер Воловенко,
Донецьк

Бабуся Одарка...

(Закінчення зі стор. 6)

ся, а деякі повзали і здригалися – страшно було дивитися на нещасних. Я ж давала стусанів, кому треба було. Особливо, коли мене роздягли наголо і слухали моє серце. Хто дав їм право до мого серця, скільки Богом призначено, стільки й буду жити. А як заходили ті, що порядок наводили, я прикидалася сплячою. А як доходило до бійки нещасних, я їх боронила, тоді й мені діставалося. Часом били так, що я непритомніла.

Однієї ночі я міцно заснула, навіть не чула стогону нещасних. Уві сні явилася мені Мати Божа. Стала біля моїх ніг уся в білому, з золотим розпущеним волоссям по плечах, а руки ніжні, білі… І так пальцем покивала на мене: „Одарко, заспокойся, досить тобі". Так і сказала, ніби знала мене давно. Покрутила головою і зникла, ніби в тумані. Я глибоко відчула її погляд, помолилася і вже нікого не чіпала, щоб не діялося, тільки ніяк не могла заговорити. Уночі здавалося, що я справді німа, то я шептала до себе і раділа.

Оце перше слово промовила у синовій хаті. Мовчіть. Виростеш, Оленко, не розказуй нікому про все пережите, бо нас люди засміють, що ми далися помирати, як мухи з голоду, і мовчати. Треба було відстояти, не дати катам пшенички".

Бабусю Одарку 1933 року, в лютому, опухлу й напівпритомну, мама забрала з хутора Вербівки. Не хотіла бабуся залишати свого хутора, хотіла там померти. У Вербівці ніхто не залишився живим, всі вимерли з голоду.

Мені довелося проїздити повз Вербівку в 1934 році. Спустошені хати стояли без вікон, без дверей, тонули у високих бур'янах.

„Що це, мамо, а де люди ділися?" – запитала. „О, доню, доню, все живе вимерло з голоду", – почула відповідь. Мені тоді було 11 років.

Шановні дописувачі!

Порівняно невеликий обсяг тижневика і значне число пропонованих редакції матеріялів змушує звернутися до Вас з проханням надсилати до публікації тексти листів обсягом не більше, ніж 500 слів, тобто тричотири сторінки машинопису, через два інтервали. Редакція залишає за собою право скорочувати довгі тексти і виправляти їх згідно з чинним правописом. Просимо утримуватися від відступів від обраної теми для опису сторонніх щодо неї питань.

Фотографії просимо надсилати лише в додатку до листа, даючи їм назви, які зазначені в тексті. Назва фотографії і підпис до неї – це різні речі. Не позначайте світлини загальновживаними числами чи словами, тому що комп'ютер не зможе їх відрізнити. Разом з прізвищами обов'язково подавайте повні імена осіб, про яких іде мова в тексті допису чи статті.

В електронних листах просимо вказувати поштову адресу і телефон автора.

Редакція

„Прихватизатори" окупували узбережжя

Новоявлені мільйонери-„прихватизатори" окупували Чорноморське й Озівське узбережжя, де побудували свої багатоповерхові „хатинки" та готелі для важливих персон з приватними пляжами, яхтовими причалами і вертолітними майданчиками. Окупація берегової смуги останнім часом набула такого масового характеру, що вже мешканцям міста та їхнім гостям не залишається вільного місця для відпочинку на морі. Одесити, обурені загарбниками, провели численні акції.

Посадник Одеси Олексій Костусєв був змушений стати до боротьби з незаконною забудовою узбережжя. 30 квітня він повідомив на своїй сторінці у соціяльній мережі, що під час прогулянки в Аркадію не зміг пройти до моря, де доступ до води перекрили розважальні заклади „Ітака", „Аура" і „Портофіно", які на пляжах звели триповерхову споруду. Посягнути на приморську власність впливових підприємців і політиків міський голова не наважується.

Побувавши в Одесі, Генеральний прокурор Віктор Пшонка заявив, що прибережна забудова вже набула загрозливого маштабу, і наказав усі незаконно збудовані споруди знести, протиправно зайняті земельні ділянки повернути державі або територіяльним громадам, винних притягнути до відповідальності. Але, як кажуть у народі, від слова до діла – як від землі до неба, а від хвалька-базікала – робота ніяка.

Фактично Генеральний прокурор уже розписався у своєму безсиллі побороти „прихватизаторів" узбережжя. Спливає час, а ще жодна волосина з їхніх голів не впала.

За моїми спостереженнями, забудова приморських схилів в Одесі не припинялася навіть у травневі свята. Назву лише кількох власників одеського берега. Котеджне селище „Золотий берег" – власність компанії „Hi-Raise Constructions" (голова ради директорів Володимир Рондін), житловий комплекс „Maristella" належить родині народного депутата Юрія Крука, 23-поверховий комплекс „Руслан і Людмила", комплекси „Морська симфонія", „Білий парус" та „Аркадійський палац", особиста резиденція підприємця Василя Хмельницького „Зелений берег".

Сергій Горицвіт,
Одеса

Комплекс „Maristella" сім'ї народного депутата Юрія Крука. (Фото з соціяльних мереж)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Провід літніх таборів прибув на „Вовчу Тропу“

Наталка Фірко

ІСТ-ЧЕТГЕМ, Ню-Йорк. – Члени Окружної таборової комісії з своїми родинами прибули на пластову оселю „Вовча Тропа“, щоб приготувати літні табори для таборовиків.

Пластові табори на „Вовчій Тропі“ почнуться в неділю, 7 липня, а закінчаться в суботу, 27 липня, (табір старшого юнацтва закінчиться 21 липня). Таборовиків буде понад 265.

Цього ріку комендантами будуть у таборі новачок – Андрея Вотерс (станиця Філядельфії), у таборі новаків – Християн Крочак (станиця Філядельфії), у таборі юначок – Зоя Ріпецька (станиця Чикаго), у таборі юнаків – Андрій Зварич (станиця Філядельфії), у таборі старшого юнацтва (Ю-2) – Павло Яримович (станиця Нюарку).

На „Вовчій Тропі“ також відбуваються різні з'їзди пластунів, ради старшого пластунства і сеньйорату та дошколи і вишколи для виховників.

Цього літа буде відзначено 60-ліття оселі „Вовча Тропа“. Від 1953 року пластуни з різних сторін Америки таборують на цій оселі. Серед чудової природи та між своїми друзями таборовики мають нагоду збагатити свої пластове знання та співжити з однолітками. Тут творяться дружби, які залишаються на ціле життя.

„Вовча Тропа“ є одною з декількох пластових осель в США. Вона є найбільшоєю пластовою оселею і, на думку багатьох таборовиків, найбільш мальовничою. Гористий терен, пахучі ліси та квітучі поляни нагадують Карпати.

За останніх 60 років тут таборували тисячі пластунів і відбулися багатолюдні ювілейні пластові зустрічі. Запрошуємо усіх на „Вовчу Тропу“.

Коменданти літніх таборів на „Вовчій Тропі“ під час передтаборового засідання 11 травня (зліва): Андій Зварич, Павло Яримович, Зоя Ріпецька, Християн Крочак і Андрея Вотерс. (Фото: Туня Білик-Шатинська)

Великодні гагілки виводили в Ню-Йорку

Р. Л. Хомяк

НЮ-ЙОРК. – На Великдень за юліянським календарем, 5 травня, діти віком від чотирьох до 16 років виводили гагілки на асфальті перед Українською католицькою церквою св. Юра. На час виступу, за попереднім домовленням, поліція перекрила в'їзд на 7-му вулицю. Парафіяни й гості стояли довкруги тимчасового майданчика.

Це була віднова традиції, якої не здійснювали протягом ряду років. Традицію відновила суботня Школа українознавства в Ню-Йорку, яку спонзорує Об'єднання Українців Америки (ОУА) „Самопоміч“. Директор школи Іван Макар розповів, що коли він був юнаком, діти виводили гагілки біля церкви св. Юра. Дирекція школи вирішила відновити звичай цього року.

Протягом кількох тижнів Христя Ґорська-Макар навчала учнів гагілки. Батьки подбали про вишиванки, і діти танцювали й співали веснянки, як це робили їхні предки протягом сотень років.

В програмі показу були традиційні гагілки „А вже весна скресла“, „Посаджу я грушечку“, „Подоляночка“, „Вію вінець“ та інші. Глядачі нагороджували школярів оплесками.

Гагілки біля Української католицької церкви св. Юра в Ню-Йорку. (Фото: Катя Наливайко)

Відбулися збори спортового осередку “Тризуб”

Роман Лужецький

ГОРШАМ, Пенсильванія. – Український спортовий осередок (УСО) „Тризуб” – найстаріша українська спортова установа в США, 17 квітня скликав 63-ті загальні збори.

Голова УСО Данило Ниш відкрив збори. Першим звітував скарбник Адріян Гаврилів, який повідомив, що прихід становив 153 тис. дол., а витрати – 150 тис. дол. За фінансові справи спортової ланки „Ukrainian Nationals” звітував Іван Німчук (прихід становив 174.6 тис. дол., а витрати – 166.8 тис. дол.).

Управитель „Тризубівки” Ярослав Козак звітував про діяльність господарської частини. Тарас Козак представив звіт спортового життя. Минулого року були активними 37 команд копаного м'яча – одна жіноча, дві чоловічі й 34 молодіжних. Перша команда під проводом Петра Харечка і тренера Петра Борецького здобула шосте місце в „United Soccer League”. Жіноча команда під проводом Йосипа Гозика здобула четверте місце. Молодіжні дружини об'єднують понад 400 осіб.

Під проводом Д. Ниша відбувся 11-ий футбольний турнір з участю 178 дружин, а другий футбольний турнір – з участю 42 дівочих дружин. У 2012 році була відкрита футбольна академія для дітей до восьми років.

Спортовці „Тризуба“ брали участь у змаганнях Української спортової централі Америки й Канади, які відбулися на Союзівці. На закінчення звіту Т. Козак передав чек на 10 тис. дол. на розбудову й покращення спортової оселі.

Богдан Сірий звітував за Контрольну комісію, а Микола Бойчук – за Товариський суд.

Номінаційна комісія на чолі з Василем Юром запропонувала нову дирекцію й управу „Тризуба“, яку присутні прийняли одноголосно.

Дирекція „Тризуба“: голова Д. Ниш, заступники Юрій Поритко, Богдан Пазуняк, Я. Козак, Т. Козак.

Директори: Остап Левицький, Стефан Кундеревич, Роксоляна Рунет, В. Юр, Адріян Гаврилів, Микола Максимюк. Пресові референти: Роман Лужецький і Евген Луців.

Управу спортової ланки „Ukrainian Nationals“ обрано у складі: голова Д. Ниш, заступники – Т. Козак, П. Харечко, П. Борецький; скарбник І. Німчук, секретар Й. Гозик, провідник турнірів Шерил Монато, референт спортових площ Баб Сітлер.

На закінчення Д. Ниш загально окреслив пляни „Тризуба“ і спортової ланки „Ukrainian Nationals“.

Нова управа Українського спортового осередку „Тризуб“ (перший ряд зліва): Микола Максимюк, Тарас Козак, Богдан Пазуняк, Ярослав Козак, Данило Ниш, Роксоляна Рунет, Стефан Кундеревич, Василь Юр, Остап Левицький, (другий ряд зліва): Роман Лужецький, Тарас Коваль, Адріян Гаврилів, Іван Німчук, Методій Борецький, Микола Бойчук, Петро Кондрат, Богдан Сірий, Стефан Абрам, Евген Луців, Ілля Буйневич. (Фото: Мирослав Лужецький)

Діямантові розсипи: до 75-ліття Округи СУА у Філядельфії

Галина Генгало

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Сімдесят п’ять років вважається діямантовим ювілеєм. Це досить статечний вік для людини, тим більше поважний він для громадської організації, яка охоплює кілька поколінь. Як організаційна ланка Союзу Українок Америки (СУА) Округа у Філядельфії утворена у червні 1938 року. Її засновниками стали відділи СУА в Філядельфії: 41-ий, 42-ий, 46-ий, 47-ий, 48-ий та 52-ий, а першою головою – Олена Штогрин, на той час заступниця голови Головної Управи СУА.

Основним завданням Округи стало об’єднання усіх відділів, які діяли в околиці Філядельфії. Першими досягненнями Окружної Ради, поміченими всією українською громадою США, стали відзначення 25-ліття смерти Лесі Українки та вшанування пам’яті Ольги Басараб.

Уже за рік, у березні 1939 року, відбувся Окружний з’їзд, на який прибули делеґатки від відділів в Трентоні (Ню-Джерзі), Алентавні та Честері. Це скріпило авторитет Окружної Ради й активізувало організаційно-виховну працю Округи. Голова та члени Ради активно відвідували відділи, зустрічалися й розмовляли з союзянками та жіноцтвом, яке сердечно запрошували на такі зустрічі. Спільно проведене свято Дня Матері та вечір, присвячений творчості Уляни Кравченко, сприяли зростанню союзянського членства.

1940 рік був ювілейним для Союзу Українок Америки. На відзначення цієї дати та задля подальшого вшанування жінки і її ролі в родині, громаді, суспільстві, Округа вирішила відзначити День Української Жінки. Розгорнута програма з показом українських народних строїв, новітнього одягу, з застосуванням традиційного народного декору, вишивки, виступом танцювальних та співочих колективів в Інтернаціональному Інституті у Філядельфії представила українців та їхню культуру широкій американській громадськості, а український спільноті засвідчила дієвість, силу та можливості самореалізації в такій поважній організації, як Союз Українок Америки.

Початки будь-якої доброї справи не є легкими. Сила словесного переконання має постійно підкріплюватися відповідними справами, налаштованістю на безперервну працю, а багато в чому й на жертовність. Усього цього було предостатньо за 75 років діяльності Філядельфійської Окружної Ради (згодом Управи) СУА. З року в рік зростали досягнення, зростало членство, зростав авторитет. Окружна Рада стала членом Американського Червоного Хреста та Інтернаціонального Інституту у Філядельфії, членом Федерації Жіночих Клюбів, започаткувала свій Клюб Військових Матерів, заснувала контакти й довготривалу співпрацю з іншими національними організаціями.

Довгоочікуване завершення війни принесло не лише радість перемоги, але й нові проблеми для українців. Тисячі біженців з батьківщини потребували підтримки. Округа та відділи активно включаються в працю створеного для цих цілей Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. З 1946 року Сполучені Штати почали приймати повоєнних прибульців, спочатку – дітей та одиноких матерів з дітьми. Створився комітет „Мати й дитина“, який згодом став складовою частиною суспільної опіки Округи СУА.

Втікачки від лихоліть війни не лише заповнили робочі місця на фабриках і заводах, вони включилися в працю вже існуючих відділів СУА, а згодом утворили нові відділи: 10-ий і 43-ій у Філядельфії, 11-ий в Трентоні, 13-ий у Честері та 54-ий у Вілмінґтоні (Делавер).

На початку 1950-их років Округа вже об’єднувала 15 відділів. З 1949 року вона вже мала постійне представництво в Українському Конґресовому Комітеті Америки. Разом з усім СУА та іншими українськими організаціями, Округа активно встала на захист українських політичних в’язнів в СРСР: відбувалися протестні віча, надсилалися листи до керівників держав, розвінчувалися потоки неправди та лжесвідоцтв з боку комуністичних пропаґандистів, організовувалася підтримка для сімей і дітей політичних в’язнів.

В Окрузі творилися нові відділи, що своїм завданням вбачали відновлення пам’яті про жертви українців в боротьбі з комуністичним режимом. Про це свідчать прийняті імена, як от Відділ ім. 500 героїнь Кінґірі, чи Відділ Незнаної Героїні.

Розвивала Округа також і культурну співпрацю з американською громадою. Про українську культуру, її різноманітність, про талановитість українців, яку засвідчували виставки, врешті заговорили й американці. Незабутній слід в пам’яті філядельфійців залишили організовані Округою в Інтернаціональному Інституті Філядельфії покази надбань української культури, представлення родинних обрядів, українських різдвяних та великодніх традицій, майстер-кляси з писання писанок, до яких долучалися всі бажаючі.

1960-ті роки позначилися розширенням виховної референтури. Дитячі „Світлички“, що відкривалися при відділах, дитячі драматичні гуртки потребували підтримки й методичного спрямування. Округа заопікувалася організацією виховних семінарів як для вчителів „Світличок“, так і для батьків та всіх зацікавлених, а досягнення „Світличок“ представляла на виставках дитячої творчости.

Міцність Округи була зумовлена стійкістю її членства. До середини 1970-их років Округа СУА у Філядельфії була найбільшою в цілому Союзі Українок Америки. Вона об’єднувала 20 відділів на теренах Пенсильванії, Ню-Джерзі та Делаверу: 2-ий і 13-ий у Честері; 10-ий, 20-ий, 41-ий, 42-ий, 43-ий, 44-ий, 48-ий, 52-ий, 76-ий, 88-ий, 90-ий, 98-ий – у Філядельфії, 11-ий в Трентоні, 40-ий в Алентавні, 91-ий у Бетлегемі, 54-ий у Вілмінґтоні, як також 59-ий у Балтиморі (Мери-

(Закінчення на стор. 13)

Митрополія вшанувала пам’ять Митрополита Константина

ПІТСБУРҐ. – 18 травня, день першої річниці з дня смерти Митрополита Константина, третього первоєрарха Української Православної Церкви в США, молитовно відзначили духовенство та вірні у парафії св. князя Володимира Великого.

Літургію з цієї нагоди служили Митрополит Антоній та Єпископ Даниїл в сослуженні оо. Івана Галущака, Роберта Попічака, Михайла Гонтарука, Марка Свіндла, Паїсія МакҐрата, Василя Довгана та Василя Дмитришина. Були присутні на Богослужінні Архимандрит Димитрій, оо. Іван Наконечний, Мирон Оригон, Степан Репа, Тимофій Томсон, диякон Денис Лапушанський, семінаристи-іподияконн Адріян Мазур, Іоан Мазур, Юрій Андрейко та Іван Чопко разом з семінаристами Володимиром Суканцем, Володимиром Яворським та місцевими прислужниками.

На Літургії були присутні парафіяни з Пенсильванії та Огайо. Після Літургії Митрополит Антоній звернувся до присутніх, згадуючи про особисті взаємини з Митрополитом Константином за 46 років.

Поминальний обід відбувся в парафіяльній залі. Спогадами про Митрополита Константина поділилися о. І. Галущак та о. І. Наконечний. Дарія Мазур, сестра покійного, на завершення подякувала всім присутнім і закликала спрямувати свої молитви до Бога за упокій душі її брата. День завершився Панахидою на Володимирському парафіяльному цвинтарі, на могилі Митрополита Константина.

Консисторія УПЦ в США

Панахида на Володимирському парафіяльному цвинтарі, на могилі Митрополита Константина.

В Нью-Йорку відбувся 37-ий український фестиваль

Левко Хмельковський

НЮ-ЙОРК. – 17-19 травня відбувся 37-ий щорічний фестиваль Української католицької церкви св. Юра в нижній частині Мангетену. Багато американців завітали на звуки українського співу і відвідали 7-му вулицю, вздовж якої тривав продаж українських пам'яток.

Гостей приваблювали національні страви, які приготувало Сестрицтво церкви на чолі з Іванною Ковч. Також в українській кухні „Стріча" частували гостей Іванка Заяць, Марія Василик, Галина Лещук та інші.

У центрі свята була прикрашена фестивальним транспарантом сцена, на якій відбулося п'ять великих концертів. У приготуванні концертів брали участь директор програми Анна Бачинська, директори Академії св. Юра о. Петро Шишка і початкової школи при церкви св. Юра сестра Теодозія Луків, адміністратор церковної канцелярії Ірка Гордеєва і управитель Ірена Саваню, репетитор Марія Маслович. Шати для хору приготувала Дарія Ґенза. Голова фестивалю Андрій Стасів, Віка Гордеєва і Ольга Жураківська були ведучими концертів.

Фестиваль дав нагоду ще раз показати майстерність танцювальних колективів, які провадять в школах танцю професійні хореографи Андрій Цибик („Іскра" у Випані, Ню-Джерзі, „Світанок" в Ню-Йорку, „Цвітка" в Рокланд Кавнті, Ню-Йорк), Григорій Момот („Барвінок" в Савт Бавнд-Бруку, Ню-Джерзі, „Весна" в Ню-Йорку, „Калинонька" в Стемфорді, Конектикат), Орландо і Лариса Паґани („Трембіта" в Йонкерсі, Ню-Йорк, „Сузір'я" в Пасейку, Ню-Джерзі, „Мрія" в Гемстеді, Ню-Йорк, а також „Сизокрилі" з школи танців ім. Роми Прийми-Богачевської), Надія Лемеґа („Червона калина" в Джерзі-Сиmaking і „Веселка" в Перт-Амбой, Ню-Джерзі), Ярко Добрянський („Річка" в Перт-Амбой), Школа бального танцю Наталі Лемішки і танцювальний ансамбль „Бабаросин" з Ню-Йорку, „Чорнобривці" з Стайтен-Айленду, Ню-Йорк.

Виступ „Сизокрилих" став можливим завдяки ґрантові Ради мистецтв штату Ню-Йорк. Звукорежисером концертів був Віктор Сидір з помічниками.

На фестивалі були представлені дівочий хор церкви св. Юра (керівник А. Бачинська), хор початкової школи св. Юра (керівник сестра Бернарда, хор церкви св. Юра (дириґент Андрій Добрянський), до співу були запрошені Наталя і Данило Блищаки, Владислав Чорний, Мирося Греб, Божена Дерґало, Софія Найда, сестри Орос, Максим Лозинський, Володимир Добак, Християна Шафранська.

Суботній денний концерт відкрили крихітні „артисти" з „Світлички" 83-го відділу Союзу Українок Америки під керівництвом Д. Ґензи. Чарівне враження справили діти в українських строях на тлі висотних будівель Мангетену. Молоді глядачі бурхливо схвалювали бальні танці „Києве мій", „Гуцулка Ксеня", „Знову твіст", „Літній вальс", які підготувала зі своєю школою Наталя Лемішка. Американських глядачів приваблювали народні танці різних реґіонів України у притаманних тамтешнім мешканцям строях – запорізькі, полтавські, гуцульські, буковинські, подільські, закарпатські і, звісно, гопак. Це варто було побачити! Були також жартівливі танці „Мишки і кіт" („Сузір'я"), „Бабин борщ" („Трембіта") та інші.

Після суботніх концертів відбулася забава, на якій грав гурт „Анна Марія".

Свято спонзорували Українська Федеральна кредитова кооператива „Самопоміч" (Ню-Йорк), сім'я Дробенків (компанія послуг і пам'яток „Арка"), д-р Тарас Одуляк, Юлія та Іван Росцішевські, „World Direct Telecommunications", „Two Bridges Neighborhood Council", компанія „Міст" та інші.

Допомогли у проведенні фестивалю Український Конґресовий Комітет Америки (президент Тамара Олексій) і його відділ в Ню-Йорку (голова Іванка Заяць), Марійська дружина (Ліда Парфенюк), Організація оборони чотирьох свобід України (голова Степан Качурак, секретар Адріян Длябога), Союз Українок Америки (президент Мар'яна Заяць), парох церкви св. Юра о. Бернард Панчук, інші численні організації та добродії, а також добровольці, які прибирали вулицю, ліпили вареники і смажили до них цибулю. Фестиваль ще раз засвідчив силу і спадковість української культури, зокрема пісні і танцю, які знайшли свій розвиток на американській землі.

Танцюють діти з Перт-Амбой, Нью-Джерзі. (Фото: Левко Хмельковський)

Ведучі Ольга Жураківська і Андрій Стасів.

Танець „Києве мій" представила Школа бального танцю.

Танцюють учні Андрія Цибика з школи „Іскра" (Випані, Ню-Джерзі).

Численні учасники свята.

НАУКА

Імігранти як віруючі люди

НЮ-ЙОРК. 23 березня в лекційній залі Наукового Товариства ім. Шевченка відбулася лекція кандидата історичних наук, проректора Донецького Християнського університету, фулбрайтівської стипендіятки 2012-2013 років Олени Панич. Темою лекції була „Пам’ять та ідентичність віруючих-імігрантів з країн пострадянського простору в США“. В рамках теми доповідачка розглянула питання історії та культурних особливостей діяспори євангельських віруючих, що виїхали з країн колишнього СРСР до США у 1980-2000-их роках.

Як повідомила О. Панич, чисельністю ця імігрантська спільнота охоплює від 70 до 100 тис. осіб, з яких близько половини – українського походження. Головна форма комунікації цих людей – релігійна громада протестантського типу (конґреґація). Сьогодні такі релігійні громади імігрантів є майже у всіх американських штатах, але найбільше їх у штатах Каліфорнія, Ореґон, Вашінґтон. Крім того, на території США діють також численні союзи та асоціяції слов’янських євангельських громад.

Євангельська імігрантська спільнота характеризується домінуванням релігійної ідентичности. Вона створює окрему релігійну культуру зі своєю системою організації, цінностями та етосом.

Під час своєї доповіді О. Панич презентувала головні результати власних досліджень (зокрема, на основі індивідуальних спостережень та інтерв’ю), проведених серед представників цієї імігрантської спільноти. Головні аспекти, які були висвітлені, – це мотиви еміґрації, шляхи соціяльно-економічної адаптації, способи збереження віри та культури у новій країні.

О. Панич зазначила, що в 1980-их та 1990-их роках євангельські віруючі (поруч з еврейським населенням) становили значну частину іміґрантів з України. Це пояснюється тим, що в умовах радянського державного атеїзму мало місце переслідування людей за ознакою „свободи віросповідання“, і тому вони отрималу від уряду США статус біженців. Проте разом з розпадом комуністичної системи становище євангеликів на території колишніх радянських республік і зокрема в Україні суттєво змінилося. В незалежній Україні вони не переслідуються за віру. Відтак причини їхньої еміґрації у пострадянський період мали переважно економічний характер.

Умови соціяльно-економічної адаптації в США були досить таки складними через культурно-світоглядну та мовну різницю першого покоління еміґрації. Проте релігійні організації дали еміґрантам змогу розвинути мережу контактів, необхідну для пристосування в новому середовищі. Помісна Церква (конґреґація), як правило, також є центром культурного і релігійного життя еміґрантів тієї чи іншої місцевости, осередком, який забезпечує збереження їхньої колективної ідентичности. В більшості таких помісних Церков ще зберігаються російська або українська мова Богослужіння.

Основною турботою євангельських еміґрантів стає збереження традиційної для них релігійної етики і „чистоти віри“, зокрема за допомогою шлюбно-родинних стосунків у межах своєї релігійної групи. Історія слов’янської євангельської спільноти на території США свідчить про те, що ця релігійна група повторює модель розвитку, загалом характерну для діяспори. Особливістю її є виразне домінування релігійного чинника над етнічним, такий висновок зробила дослідниця на завершення доповіді, а відтак відповіла на запитання присутніх.

Олена Панич під час доповіді в Науковому Товаристві ім. Шевченка в Ню-Йорку. (Фото: Василь Лопух)

Пресова група НТШ-А

Вечір пам’яті безсмертної Лесі

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 4 квітня Товариство „Свята Софія“ у США (ТСС А) та місцевий Осередок Наукового Товариства ім. Шевченка організували доповідь на тему „Леся Українка і німецька література. До 100-річчя смерти поетки“, з якою виступив відомий громадський діяч, ґерманіст, президент Української Вільної Академії Наук в Ню-Йорку проф. Альберт Кіпа.

Доповідач зосередив свою увагу на аналізі впливів німецьких авторів, особливо Гайнріха Гайне на творчість української поетки. Саме Г. Гайне можна вважати ментором Лесі Українки: вона оцінювала свої поетичні здібності, зіставляючи себе з ним. Як зазначив доповідач, вона вповні оволоділа німецькою мовою й виплекала любов до німецької літератури ще з молодих років, а її критичні есеї та листи щедро пересипані німецькими словами, фразами та висловами літературного походження.

Леся Українка глибоко шанувала Вольфґанґа Ґете, Бертольда Авербаха, Г. Гайне та Фрідріха Шілера, рекомендуючи включити україномовні переклади їхніх творів до серії „Европейської бібліотеки“, яку плянувала підготувати та видати „Плеяда“ – літературний гурток української молоді.

А. Кіпа проаналізував популярну серед дослідників творчости поетеси тему „Леся Українка та Ґерґарт Гавптман“, особливо вплив драм Ґ. Гавптмана „Перед заходом сонця“ та „Затоплений дзвін“ на „Блакитну Троянду“ та „Лісову пісню“ Лесі Українки.

Її знайомство з творами Ґ. Гавптмана доповідач поділив на три фази, які загалом тривали майже останніх 20 років життя поетеси. Звідси її досконале знання драми-казки „Затоплений дзвін“, який став стимулом для концепції драми „Лісова пісня“.

Доповідає проф. д-р Альберт Кіпа.

Доповідач представив низку паралелізмів між обома творами, особливо в царині використання національного фолкльору та мітології, а також у психології героїв. Відтак А. Кіпа детально проаналізував структуру драми „Лісова пісня“ – шедевру, в якому Леся Українка не лише „зображує цілу енциклопедію української/волинської демонології“, а поетично зображує людські первісні ситуації.

Як зазначив доповідач, у драмі зустрічаються два світи: казковий світ природи з його мітичними істотами та прозаїчний буденний світ з його хитрими людьми. У непомітному сплетінні обох світів виявляється мистецтво драматурга, яка підпорядковує головний конфлікт головній ідеї – прагненню гармонійного, вільного життя, високого покликання, краси,

(Закінчення на стор. 18)

Сесія НТШ відбулася у Дніпропетровську

Володимир Єфимов

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – Осередок Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ) збирається на сесію раз на рік, наприкінці березня. Цього року відбулася 16 квітня XXIV сесія, на яку було представлено 41 доповідь, що майже удвічі більше, ніж у 2012 році. І це дотично підтверджує тезу: від заснування у 1892 році НТШ на практиці являє собою справжню народну українську національну академію наук.

Якщо порівняти НТШ з офіційною Національною Академією Наук (НАН) України, то у 2013 році в Україні вже не чути про якісь нові наукові відкриття. Останніми роками немає публікацій, на міжнародні премії немає кого висувати. Президент НАН України Євген Патон „носить лавровий вінок“ свого діда Оскара Патона (німецького походження), у промовах вихвалює владу Віктора Януковича-Миколи Азарова, а українською наукою зовсім не піклується.

Державне фінансування фундаментальної науки в Україні тепер копійчане. Так, у Дніпропетровську було два потужних наукових інститути НАН (Технічної механіки та Геотехнічної механіки, які працювали на вивчення космосу та на гірничу справу), але нині вони лише здають в оренду свої чудові приміщення комерційним фірмам. Близько 40 тис. науковців виїхали з України працювати за кордоном.

У Дніпропетровську існує лише міський осередок НТШ, хоч в області є десятки потужних наукових та освітянських установ у п’яти великих містах – науково-промислових центрах. На жаль, у Кривому Розі, Дніпродзержинську та інших містах так і не створені осередки НТШ.

Цьогорічною програмою сесії НТШ у Дніпропетровську було передбачено чотири доповіді на пленарному засіданні, з яких лише одна стосувалася Тараса Шевченка. Тема її – „Постать Тараса Шевченка в діяльності українських громад Наддніпрянщини 1960-их років“, доповідач – голова осередку НТШ проф. Сергій Світленко.

Крім пленарного, сесія мала три секційних засідання – „Історична українїстика“, „Історія освіти, науки і техніки“, „Всесвітня історія“. Найбільш вагомі у науковому пляні були доповіді археолога проф. Ірини Ковальової „Місце Самарь у переліку козацьких пам’яток України“, проф. Варфоломія Савчука „Учительський інститут у Катеринославі“, доктора історичних наук

На секційному засіданні НТШ у Дніпропетровську.

(Закінчення на стор. 18)

НОВИНИ З НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ „ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ“

Княжий дар від Української американської асоціяції університетських професорів

Петро Кралюк

ОСТРОГ, Рівненська область. – Інститут досліджень української діяспори Національного університету „Острозька академія“ отримав княжий дар – ґрант від Української американської асоціяції університетських професорів (УААУП) у розмірі понад 70 тис. дол., призначений на наукову та видавничу діяльність. Українські вчені в Америці підтримали діяльність інституції, яка вже понад 10 років працює над вивченням доробку закордонного українства.

Цей дослідний центр було створено у січні 2002 року рішенням Вченої ради університету з метою вивчення життя та діяльности українців, які проживають поза межами України. Директор інституту – доктор історичних наук, декан факультету міжнародних відносин Алла Атаманенко.

Протягом 10 років інститут видав понад 30 наукових та науково-популярних книг, серед яких – праці відомих вчених української еміґрації Олександра Оглоблина про гетьмана Івана Мазепу, Симона Наріжного – про українську еміґрацію між двома світовими війнами, Теодора Мацьківа – про Хмельниччину, Любомира Винара – про Олега Кандибу та інші.

Інститут спільно з закордонними науковими установами підготував і видав низку книг з історії наукових установ в діяспорі, зокрема Українського історичного товариства, Світової наукової ради при Світовому Конґресі Українців, УААУП, Української Вільної Академії Наук у США.

За 10 років Інститут видав вісім випусків „Наукових записок: серія „Історія“, що присвячені актуальним проблемам дослідження української діяспори. Більшість з них містять матеріяли міжнародних наукових конференцій, присвячених вивченню різних аспектів діяльности закордонних українців, які інститут проводить що два роки.

При інституті діє редакційне бюро журналу „Український історик“ – єдиного фахового історичного міжнародного журналу поза Україною, у якому співпрацюють провідні українські вчені з України та діяспори. Видано та готуються до друку індивідуальні та колективні монографічні дослідження співробітників інституту, а також інші видання.

Зокрема вийдуть з друку підготовлені у співпраці з Українським історичним товариством збірник праць відомого історика Марка Антоновича, збірник досліджень співробітників Варшавського наукового інституту, присвячений гетьманові Іванові Мазепі, спогади Наталії Полонської-Василенко, Лева Биковського та інших.

При інституті функціонують бібліотека та архів діяспоріяни, що формуються завдяки співпраці з науковими установами закордонного українства, добродіями, що надсилають книги та архівні матеріяли. Сьогодні книгозбірня складає понад 20 тис. видань, серед яких рідкісні видання міжвоєнного періоду, книжкові колекції Українського історичного товариства (УІТ), Канадського інституту українських студій, УВАН у США, Українського Вільного Університету, Інституту дослідів Волині, Центру дослідження іміґраційної історії Мінесотського державного університету та інш.

Є приватні книгозбірні проф. Л. Винара, проф. Якова Гурського, д-ра Константина Бризгуна, Михайла Хом'яка, Олени та Івана Стадників. Серед архівних збірок найбільшою популярністю користується архів УІТ та д-ра Л. Винара, архів Євгена Храпливого, Михайла Боровського. Студенти академії мають можливість слухати лекції провідних професорів американських університетів завдяки унікальній колекції дисків, подарованою Анною Винар у пам'ять її батьків Лідії та Ростислава Кузьмичів.

Співпробітників інституту запрошують з доповідями на наукових форумах різного рівня. В академії завдяки інститутові започатковано курси лекцій, присвячені закордонному українству.

Співробітники інституту намагалися сприяти переданню в Україну пам'яток мистецтва, створених поза Україною, ознайомленню з ними молоді. Сьогодні в академії експонуються твори Петра Капшученка, подаровані Брониславою Скорупською та родиною Михалюків, скульптури та фотоколажі Міртали (уродженої Кардиналовської-Пилипенко), подаровані автором. У вересні 2012 року під час чергової міжнародної наукової конференції, присвяченої діяспорі, відбулося відкриття виставки творів Олекси Новаківського, наданих проф. Миколою Мушинкою.

З УААУП інститут співпрацює вже довгий час. Ця організація була заснована 2 вересня 1961 року у передмісті Клівленду для допомоги українським вченим у наукових дослідах з українознавства. З 1964 й досьогодні грошові дотації від асоціяції на різноманітні наукові та освітні заходи отримали низка українських наукових установ в США, Европі та Україні.

Колективи інституту та академії щиро вдячні президентові УААУП д-рові Л. Винарові, віце-президентові д-рові Асі Гумецькій, директорові Наукового фонду д-рові Миронові Мельникові та усім членам асоціяції за призначення ґранту, високу оцінку і довіру до праці Інституту дослідження української діяспори Острозької академії.

Петро Кралюк – доктор філософських наук, професор, проректор Національного університету „Острозька академія“.

Конференція „Місія України в сучасному світі“

Ольга Гуртовенко

ОСТРОГ, Рівненська область. – 16 травня в Острозькій академії відбулася міжнародна конференція „Місія України в сучасному світі“. Серед доповідачів були колишній Президент України Леонід Кравчук, заступник директора з наукової роботи Інституту історії України Національної Академії Наук України Станіслав Кульчицький, завідувач відділу стратегій розвитку громадянського суспільства Національного інституту стратегічних досліджень Олександер Корнієвський та старший експерт з військових питань Інституту стратегічних досліджень Анатолій Павленко.

У доповідях подано досвід пристосування Европейського союзу до українських реалій та розповсюдження його ідей на сході України.

Колишній Президент України Леонід Кравчук під час конференції в Острозькій академії. (Фото: Олексій Бистровський)

Студенти академії навчатимуться у Польщі

Олексій Костюченко

ЛЬВІВ. – У Генеральному консульстві Польщі 14 травня відбулося засідання Консорціюму Варшавського університету та українських університетів, на якому ректор Острозької академії, проф. Ігор Пасічник підписав додаток до угоди про співпрацю між Варшавським університетом та Острозькою академією про наміри щодо відкриття маґістерської програми „Східні студії в Острозькій академії“, яка діятиме з початком нового навчального року.

Учасники програми матимуть можливість отримати подвійний диплом – маґістра Острозької академії та Варшавського університету.

Ректор Острозької академії Ігор Пасічник підписує угоду про співпрацю з Варшавським університетом. (Фото: Едуард Балашов)

Діямантові розсипи...

(Закінчення зі стор. 9)

ленд), та 78-ий у Вашінґтоні.

Варто також зазначити, що до 1975 року Головний осідок СУА знаходився в Філядельфії, доки не переїхав до Ню-Йорку, куди також переїхала вся адміністрація та редакція органу СУА, журналу „Наше життя“.

У середині 1980-их років Окружна Управа переїхала у новопридбаний громадою Український Освітньо-Культурний Центр у Дженкінтавні біля Філядельфії. З цього часу розпочалася нова віха в діяльності організації. Головна увага була спрямована на згуртування членства. Активно проводилися дні відкритих дверей, конференції на теми, що цікавлять і хвилюють жінок, імпрези для залучення фондів на доброчинні цілі, на видання книжок, будівництво Українського Музею в Ню-Йорку, оплату стипендій талановитій молоді в Бразилії, Европі, а згодом і в Україні.

У червні цього року Округа СУА у Філядельфії і всі її відділи святкують діямантовий ювілей. За ці роки вона пережила хвилини злетів і відступів, але ніколи це не було зупинкою. Нема змоги перерахувати тут всі імпрези, доповіді, конференції, лекції-семінари, майстер-кляси та творчі майстерні, організовані союзянками, як і не перечислити всіх пакунків, грошових переказів, доброчинних датків, тисячі з яких були переслані потребуючим українцям у світі.

А за тими пакунками і грошима – напружена і жертвенна праця сотень жінок, які були насамперед чиїмись доньками, дружинами, мамами й бабусями, але водночас – берегинями не лише свого сімейного вогнища, але й вогнища нашої культури, традицій, національної свідомости й відповідальности за суспільство сьогоднішнє і майбутнє.

То ж побажаймо членам Округи СУА у Філядельфії в цей діямантовий ювілей здоров'я й снаги, залишатися такими ж активними і неспокійними прикладами самовідданости для наступних поколінь союзянок та активного жіноцтва.

УКРАЇНА І СВІТ

Симпозіюм в пам'ять визначного україніста

Микола Мушинка

ПРАГА. – 21 березня в старовинному „Клементінумі“ чеської столиці відбувся симпозіюм, присвячений 90-літтю з дня народження визначного українського вченого Ореста Зілинського (1923–1976). Організатором симпозіюму була Слов'янська бібліотека в Празі (директор Лукаш Бабка), а його доповідачами – визначні науковці з України (Алла Атаманенко, Ольга Бенч, Лариса Вахніна, Іван Драч, Микола Жулинський, Роман Лубківський, Ростислав Радишевський та Ганна Скрипник), Чехії (Їржі Вацек, Надія Валашкова, Петер Калина та Давид Свобода) й Словаччини (Микола Мушинка та Мирослав Сополига).

Кожен з них розглянув внесок О. Зілинського в україністику з іншої точки зору. Були це доповіді про О. Зілинського як дослідника давньої української літератури, української літератури XIX-XX ст., про його внесок в українську фольклористику тощо. Кожну з цих ділянок він збагатив працями, які значно випередили офіційні совєтські гуманітарні науки. Прозвучали й доповіді про біографію вченого та спогади людей, які знали його особисто.

Ім'я визначного українського фольклориста та літературознавця, уродженця галицької Лемківщини, який від студентських років до передчасної смерти жив і працював у Празі, марно шукати в українських енциклопедіях та довідниках совєтського періоду, хоч для української культури він за порівняно коротке життя встиг зробити більше, ніж багато українських вчених, обвішаних орденами та медалями.

Єдина його провинна полягала в тому, що його глибоко наукові статті виходили за рамки „дозволеного“. Писав він про діячів „розстріляного відродження”, письменників-еміґрантів, поетів-шістдесятників; уклав збірник творів чеських дисидентів у перекладі українською мовою, позитивно оцінив репресовану фольклористку Катерину Грушевську і фольклор українських заробітчан в США та Канаді, співпрацював з паризькою „Енциклопедією українознавства” і Українським науковим інститутом Гарвардського університету. А це аж ніяк не вкладалося в рамки офіційної совєтської науки.

Зліва: директор Слов'янської бібліотеки Лукаш Бабка, Микола Мушинка та Богдан Зілинський. (Фото: Магда Мушинка)

Під час дискусії обговорювалися питання, які й виходили за рамки теми симпозіюму: про сучасний стан книгодрукування в Україні, про стан української мови, про підготування до 200-ліття народження Тараса Шевченка тощо.

Складовою частиною симпозіуму була виставка „Орест Зілинський і його внесок у розвиток чеської україністики” автора Богдана Зілинського (сина вченого). На ній було представлено документи про життя вченого, його книжкові публікації, фотографії, листи, рукописи та інші матеріяли.

Майже всі доповідачі підкреслювали, що величезний науковий доробок вченого в Україні переважно невідомий. Готову до друку верстку найвизначнішої праці О. Зілинського „Українські балади Східньої Словаччини” (635 стор.) комуністична цензура 1973 року фізичного знищила, а про його передчасну смерть у 53-річному віці в Україні не було найменшої згадки.

Зате і Словацька і Чеська Академії наук вшанували пам'ять О. Зілинського не лише некрологами, але й посмертним виданням його книжкових монографій, а Українська Автокефальна Православна Церква в США з ініціятиви Митрополита (пізніше Патріярха) Мстислава до 60-ліття з дня народження О. Зілинського видала книжку автора цих рядків під промовистою назвою „Науковець з душею поета” (Бавнд-Брук, 1983; 58 стор.). Про ці праці в Україні не було найменшої згадки.

Пряшівщина вшанувала 80-ліття О. Зілинського 1993 року міжнародною науковою конференцією „Орест Зілинський і карпатознавство”, в якій брали участь науковці України та семи інших країн. На жаль, матеріяли цієї конференції і досі не публіковані.

Тепер маємо підстави сподіватися, що мовчанку навколо імені О. Зілинського вже подолано. Учасники з України привезли на симпозіюм в Прагу сиґнальні примірники двох його книжок, виданих у Києві цього року з солідними передмовами або післямовами про життя і наукову спадщину вченого: „Літературознавчі праці” (упорядник Р. Радишевський та М. Мушинка; 672 стор.) та „Вибранні праці з фольклористики” у двох книгах (упорядник М. Мушинка; кн. 1 – 354 стор.; кн. 2 – 512 стор.).

На симпозіюмі було офіційно заявлено, що Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України в Києві ще цього року видасть „Українські балади Східньої Словаччини” (збережені лише в єдиній коректорській верстці). В Києві буде видано й матеріяли празького симпозіюму. Цими виданнями О. Зілинський повернеться в Україну, для якої він працював усе життя.

Микола Мушинка – закордонний член Національної Академії Наук України.

Делеґація з Калуша відвідала Мюнхен

Ірина Андріїв

МЮНХЕН. – Уже втретє на запрошення Німецько-українського наукового об'єднання ім. проф. Юрія Бойка-Блохина в особі його голови Дарини Блохин делеґація з Калуша 19-22 квітня відвідала Німеччину, де у Мюнхені відбувся IV Міжнародний науковий конґрес „Україністика в Европі. Німецько-українські зв'язки“.

У складі делеґації була рідна сестра композитора Володимира Івасюка – Оксана, доцент катедри сучасної української літератури Чернівецького національного університету, викладач Празького університету. Вчителі Калуського району приїхали з доповідями: директор Бережницької школи Галина Томащук розповіла про німецькі поселення-„колонії“ в Україні, вчитель історії Микола Квятковський говорив про українських остарбайтерів та концентраційників. З собою привезли національні пісні, танці, вірші Катерина Гасяк, Христина Качак, Владислав Дем'янів, Андрій Кравець, Катерина Верхоляк, Зоряна Іванишин.

За внесок у розвиток освіти, культури, науки та за сприяння оздоровленню дітей Д. Блохин була нагороджена подяками голови районної ради, священика, керівництва сиротинця, в котрий неодноразово передавала і особисто привозила гуманітарну допомогу (і на цей раз Д. Блохин відіслала делеґацію не з порожніми руками).

У свою чергу отримали подяки олова районної ради Василь Дзундза, організатор поїздки Оксана Савчук та вчитель німецької мови Світлана Туряниця.

Між обома сторонами була підписана угода про подальшу співпрацю, пізніше такий документ укладено і з українським дитячим інтернатом при Товаристві „Рідна школа“ в особі директора Марії Фіцак, де проживали калуські делеґати, а влітку, з 30 червня, на 10 днів зупиняться 30 школярів району.

Наступного дня після Служби Божої у церкві св. Андрія Первозваного гості разом з зятем Степана Бандери – Андрієм поїхали на могили Провідника ОУН та його дочки Наталі, де залишили українські прапори. Пізніше відвідали замок короля Людвіґа II та автове підприємство BMW.

Делеґація з Калуша на могилі Степана Бандери.

З нагоди славних річниць

Олекса Мартинець

ПРАГА. – З нагоди 74-ої річниці проголошення Карпатської України Міжнародне громадське об'єднання „Українська свобода“ 17 березня в ресторані „Дністер“ організувало лекцію „Карпатська Україна та її персоналії“, яку прочитав представник об'єднання о. Олег Зайнулін.

Після лекції українська громада відвідала Ольшанський цвинтар, де на могилах міністрів Карпатської України Степана Клочурака та Миколи Долиная о. О. Зайнулін, священик Української Православної Церкви Київського патріярхату, відслужив Молебень.

10 березня українці Чехії в пам'ять Тараса Шевченка провели віче, яке розпочали з покладання квітів до підніжжя пам'ятника поетові. На вічі виступили депутат Львівської обласної ради, президент Міжнародного об'єднання „Українська свобода“ Богдан Костів і голова українського колективу „Родина“ Йосип Климкович.

Віче відбулося під національними, червоно-чорними революційними прапорами та стягами об'єднання „Свобода“.

ПОДОРОЖІ

Місцями минулої слави

Дмитро Малаков

Дмитро Гармаш, Київський інженер-будівельник і музикант, самовіддано закоханий в історію України, запропонував у вільний від праці день відвідати місця вікопомних подій минулого. Позаду залишилися Житомир, Рівне, Дубно, попереду – село Пляшева, де в 1910-1914 роках було створено меморіял „Козацькі могили" на честь 10 тис. українських вояків гетьмана Богдана Хмельницького, які загинули 1651 року в битві з поляками під Берестечком. Проєкт унікального комплексу розробив архітектор Володимир Максимов.

В основі – дерев'яна Михайлівська церква 1650 року, реставрована й перенесена сюди 100 років тому з сусіднього села Острів, та Георгіївська церква-мавзолей, прикрашена олійним розписом пензля київського художника Івана Їжакевича – теж 100 років тому.

Обидва храми (традиційної волинської народної школи – перший, та в дусі українського модерну – другий) сполучає склепінчастий підземний перехід, де в спеціяльній камері під склом лежать десятки козацьких черепів. Їх знайдено й зібрано на широкому просторі поля колишнього бойовиська. Кожен українець знає промовисті Тарасові рядки: „Нас тут триста як скло Товариства лягло…" Це сказано про тих останніх, хто відмовився скласти зброю, прикриваючи відхід основних сил козацького війська.

На південь від Києва, в Обухівському районі, лежить старовинне село Германівка, відоме за літописами ще з 1096 року як Германич. Тут, над річкою Красною, височить Ревина гора – археологічна, історико-культурна та природна пам'ятка з меморіялом на честь славного минулого колишнього містечка. Привертає увагу самотній металевий хрест з таблицею: „На цьому місці поховані козацькі полковники Сулима, Прокіп Верещака, порубані при читанні Гадяцького договору на Чорній раді в Германівці 11 вересня 1659 р.".

Після смерти Б. Хмельницького Москва посилила тиск на Україну, зухвало знехтувавши Переяславську угоду. 16 вересня 1658 року гетьман Іван Виговський підписав у Гадячі договір з Польщею, за яким закріплювався розрив з підступною Москвою. Але в Україні запанував розбрат між прибічниками московської та західньої орієнтації. Він посилився особливо після розгрому московського війська козаками гетьмана І. Виговського влітку 1659 року під Конотопом.

Восени у Германівці козацька старшина зібралася на Чорну раду, на якій вирішувалося таке болюче й по цей день актуальне для українців питання політичної орієнтації: европейська інтеґрація (сучасною мовою) або підкорення безжальній московській волі. У Германівці гору взяли голоси „малоросів", а за свою непоступливу позицію прибічники гетьмана І. Виговського Степан Сулима та П. Верещака наклали головою.

У Германівці збереглася будівля колишнього двоклясного училища, споруджена 1909 року за проєктом відомого київського архітектора Володимира Ніколаєва. Нині тут міститься Германівська районна гімназія, де, судячи з численних пам'ятників і меморіяльних дощок, дітям прищеплюють любов до правдивої історії рідного села й України.

На шкільній садибі встановлено пам'ятник гетьманові І. Виговському – єдиний в державі. Неподалік – пам'ятний знак на честь сотника Романа Чернушенка і 99 козаків, меморіяльні таблиці на честь полковника Кіндрата Жеребила та на згадку про те, що „25 квітня 1919 року в містечку Германівка відбувся селянський з'їзд Київського і Васильківського повітів з участю командира Дніпровської повстанської дивізії Данила Ільковича Терпила (отамана Зеленого)".

На південь від Черкас широко розлігся славнозвісний Холодний Яр – одвічний символ національної непокори зайдам і поневолювачам. Історія залюднення цих місць сягає тисячоліть. Тут у різні часи таборилися й мали природний прихисток кілька поколінь волелюбних українців. В географічному значенні – це величезний реліктовий лісовий масив площею понад 7,000 гектарів, з ярами й приярками, джерелами й струмками. І все має віковічні народні назви.

Прямуємо до села Медведівка. Тут височить пам'ятник Максимові Залізнякові. Місцевий краєзнавчий музей знайомить з історією Холодного Яру. Звідси – шлях до села Мельники, де на колишньому церковищі стоять пам'ятники на славу козаків і старшин полку гайдамаків Холодного Яру та письменника Юрія Горліс-Горського – автора роману „Холодний Яр", невідомого в СРСР.

Далі – пам'ятник Тарасові Шевченкові з його пророчими словами на мурованому постаменті: „І повіє огонь новий з Холодного Яру".

І нарешті – Троїцький монастир, перша згадка про який датована 1198 роком. Обитель, не раз зазнаючи піднесень і спустошень, здавна перебувала під опікою українського козацтва. Тут освячували зброю гайдамаки 1768 року та повстанці проти більшовицької влади в роки Української революції.

За огорожею монастиря можна побачити давні й новіші печери. Неодмінно варто зійти стрімкими дерев'яними сходами (через дорогу, навпроти монастирської брами) на самісіньке дно широкого яру, де справді віє прохолодою навіть дуже спекотної днини. А там попити кришталево чистої джерельної води та тричі вмитися нею.

Асфальтована дорога веде повз густі лісові зарості далі, на захід, де в 41-му кварталі Креселецького лісництва край дороги є меморіяльний знак „Склик": за козацьких часів таку назву мав кашоварський казан, що висів на старезному дубі і слугував сиґнальним дзвоном, коли треба було скликати козаків на раду.

За кілька кілометрів звідси, на хуторі Буда, створено музейно-етнографічний комплекс „Дикий хутір", де збудовано дерев'яну церкву в традиційно народному стилі українського бароко, присвячену святому праведникові Петрові Калнишевському, останньому кошовому отаманові Запорізької Січі. Увагу незмінно привертає тисячолітній красень-дуб, оповитий леґендами й називаний дубом Максима Залізняка. А ще – стилізований ресторан, де між столиками стоїть кулемет „мак-

(Закінчення на стор. 18)

Пам'ятник Героям Крут.

Меморіял 359 вояків Української Народної Республіки.

Ірина Малакова на Ревиній горі біля хреста на місці загибелі полковників Степана Сулими та Прокопа Верещаки.

Курган слави 27-ми крутянців. (Фото: Дмитро Малаков)

Пам'ятник гетьманові Іванові Виговському перед Германівською гімназією.

Ювілей видатної львів'янки

Марта Осадца

ЛЬВІВ. – 5 квітня культурна громадськість міста відзначила 85-річчя видатного археолога, бібліотекознавця, доктора історичних наук, професора Лариси Крушельницької.

У Львівській національній науковій бібліотеці ім. Василя Стефаника зібралося керівництво міста та области, громадські та культурні діячі, науковці, працівники бібліотеки, а також друзі, рідні та близькі ювілярки.

З ювілеєм видатну львів'янку привітав міський голова Андрій Садовий і вручив їй Почесний знак святого Юрія.

„Вас люблять всі. І місто Вас любить, і Ви всіх любите. Це особливе ставлення. Від усіх присутніх хочемо відзначити Вас почесною нагородою міста. Це Орден святого Юрія, нашого покровителя", – зазначив А. Садовий.

Привітав ювілярку і голова Львівської обласної ради Петро Колодій.

З нагоди ювілею у Львівській національній науковій бібліотеці ім. В. Стефаника відбулося урочисте відкриття виставки „Лариса Крушельницька: портрет на тлі епох".

Народилася Л. Крушельницька 5 квітня 1928 року в Стрию, що на Львівщині. З 1930 року мешкала з родичами у Львові. У 1934 році з батьками переїхала до Харкова, а після знищення родини Крушельницьких, у 1937 році, повернулася до Львова.

У 1943 році виїхала з окупованого Львова до Відня, а потім до Штутґарту, де навчалася у Художній академії.

З 1945 року працювала художником-реставратором в Музеї українського мистецтва і екстерном здобула середню освіту. З 1947 року працювала художником-реставратором у Львівському відділі Інституту археології і навчалася на історичному факультеті Львівського державного університету.

З вересня 1947 року Л. Крушельницька працювала в Інституті суспільних наук Академії Наук УРСР,

захистила кандидатську і докторську дисертації. Вона – єдина у світі жінка-археолог, яка організувала і успішно провела понад 50 археологічних експедицій, підсумком яких стали 206 наукових досліджень, з яких понад 170 опубліковані, у тому числі вісім монографій. Вона відкрила і дослідила близько 60 пам'яток минувшини, що принесло їй визнання як в Україні, так і за кордоном. У жовтні 1991 року Л. Крушельницька очолила Львівську національну наукову бібліотеку ім. За розвиток історичної науки, багаторічну наукову, організаційну та видавничу діяльність була нагороджена багатьма почесними грамотами, у тому числі Верховної Ради України (2003), Міністерства освіти і науки України, обласних і міських рад. У 2008 році нагороджена орденом княгині Ольги 3-го ступеня і Почесною грамотою Кабінету міністрів України.

Тепер Л. Крушельницька є почесним директором бібліотеки імени Василя Стефаника й очолює археологічну комісію Наукового товариства ім. Шевченка.

Місцями минулої...

(Закінчення зі стор. 17)

сим", на стінах висить зброя, а в рамах під склом є портрети героїв „Холодноярської республіки".

Подорожувати місцями української слави можна цілий рік, але принаймні є два місця, відвідати які краще взимку. Йдеться про залізничну станцію Крути неподалік Ніжина і село Базар, де історичні події відбувалися взимку в роки Української революції.

Під Крутами 29 січня 1918 року відбувся бій сотні Юнацької школи ім. гетьмана Богдана Хмельницького, сотні Студентського куреня стрільців та чоти гайдамаків проти більшовицької московської армії під командуванням колишнього полковника царської армії Михайла Муравйова. Цей бій затримав наступ більшовиків на Київ, що мало важливе політичне значення для успішного завершення Берестейського договору.

Неподалік місця доленосного бою нині створено меморіяльний комплекс „Пам'яті Героїв Крут" – філію Національного військово-історичного музею України.

Над штучним пагорбом височить колона, увінчана позолоченим Тризубом. Червоний колір колони символізує фарбування фасадів та колонади Київського університету, студенти якого також брали участь в бою під Крутами. Поруч – 27 символічних стел на згадку про загиблих молодих оборонців української державности. Навпроти відтворено станційний перон з двома недовгими потягами обабіч. У старих вантажних і пасажирських вагонах розміщено музейну експозицію, яка розповідає про події далекого 1918 року.

Такий самий білий сніг ми побачили в селі Базар Коростенського району Житомирської области. Восени 1921 року більшовицька влада все ще не могла приборкати повстанчий рух в Україні. В сподіванні скоординувати дії окремих повстанчих груп і повалити радянську владу в Україні вирушили в похід кількома групами вояки Армії Української Народної Республіки (УНР) під командуванням генерала Юрка Тютюнника. Похід видався невдалим, на Коростенщині волинську групу оточила червона кіннота Григорія Котовського і, після запеклого бою, в полон потрапила більшість вояків. 23 листопада 1921 року 359 повстанців було розстріляно біля містечка Базар.

Нині тут створено Меморіял воїнам армії УНР – учасникам Другого зимового походу. Зроблено це, як зазначено на стелі, зусиллями Епархії Української Автокефальної Православної Церкви у діяспорі Великої Британії, Фундації ім. Симона Петлюри Великої Британії та Об'єднання колишніх вояків-українців і Української громади Великої Британії.

На стелах – імена й прізвища 359 страчених. Вгорі – зображення Ордену лицарів Залізного хреста Армії УНР.

Дмитро Малаков– краєзнавець, заступник директора Музею історії Києва, автор численних досліджень з історії України.

Вечір пам'яті...

(Закінчення зі стор. 12)

вірности та боротьби проти прозаїчної буденности, монотонности та банальности.

Цей конфлікт виявляється через взаємини головних героїв: Мавки, Лукаша та Килини на тлі природи, яка у драмі виступає дійовою особою у поєднанні з символічними образами та картинами. У „Лісовій пісні" зливаються в єдине не лише природа, мистецтво, людина, а й драматичне, ліричне, епічне з однієї сторони, та символічні, романтичні елементи, з іншої.

Як підкреслив А. Кіпа, Леся Українка відчувала існування поряд неокласицизму та романтики. Вона, подібно як В. Гете та Томас Манн, стала універсальним знавцем світової літератури та опанувала її форми, проте, на жаль, її успіхи на літературно-драматичній ниві ще й досі – 100 років після її смерти – залишаються у значній мірі невідомими на Заході.

Доповідач звернув увагу присутніх на публікації в ділянці дослідження творчости Лесі Українки, які нещодавно побачили світ і містять чимало наукових розвідок, які кидають нове світло на творчість поетеси. Це книга Оксани Забужко „Notre dame d'Ukraine", видана у 2007 році київським видавництвом „Факт" та книга д-ра Наталії Іщук-Пазуняк „Леся Українка: ідея свободи України в спектрі світової цивілізації. Розвідки і доповіді", яка побачила світ 2010 року у київському видавництві ім. Олени Теліги.

Присутні мали нагоду почути відповіді на запитання стосовно життєвого та творчого шляху Лесі Українки, дослідження якого буде продовжено в рамках осіннього семестру викладів ТСС А та Осередку НТШ у Філядельфії.

Прес-служба ТСС А

Сесія НТШ...

(Закінчення зі стор. 12)

Івана Стороженка „На якій же річці відбулася Жовтоводська битва?", доцента Генадія Виноградова „Лінґвістичні складові моделювання давньоруськими інтелектуалами минулого Давньої Русі", доцента Ольги Дяченко „Історія написання гимну „Молитва за Україну". Автор цієї статті В. Єфимов зробив допо-від на тему „До питання неукраїнського походження та семантики деяких термінів в українській мові".

Велику частку доповідей виголосили аспіранти та здобувачі наукового ступеня кандидата наук, студенти кількох вищих навчальних закладів Дніпропетровщини, в тому числі Дніпропетровського університету ім. Олеся Гончара, Дніпропетровської державної медичної академії, Західньодонбаського інституту управління і права (Павлоград, Дніпропетровська область) та інші.

Спрямованість більшости доповідей була історичною. Це пояснюється тим, що головою осередку НТШ є С. Світленко – завідувач катедри історії України, декан історичного факультету університету ім. О. Гончара.

Володимир Єфимов – доцент, кандидат технічних наук, дійсний член НТШ.

Згасла зірка на нашому пісенному небосхилі

Євген Небесняк

Св. п. Роман Калита

8 січня внаслідок серцевого нападу, увірвалася нитка життя 63-річного Романа Калити, який так успішно знайомив народи всього світу з українськими піснями й танцями. Володів він чарівним баритоном і, помимо кремезної будови, легко виконував на сцені фраґменти з українських народних танців.

Народився Р. Калита 25 березня 1950 року в місті Болтон, Англія, в сім'ї Теодора й Меланії Калитів. Змолоду відвідував місцеву українську Суботню школу, був членом Спілки Української Молоді (СУМ), співав й танцював в місцевих молодіжних гуртах. Навчився грати й на ґітарі, під власний акомпаніямент співав під час своїх концертів по всіх континентах світу.

У 1961 році батьки послали його на дальшу науку до Малої Семінарії в Римі, де я з ним пробув один рік і де ближче запізнав його темпераментну вдачу. У ньому вирував незалежний, степовий дух, що тяжко узгоджувався з семінарійною дисципліною. Втім, усе ж спромігся оволодіти собою, бездоганно вивчив українську мову і нашу культуру. Дуже любив українську історію, особливо козацької доби, тому під час своїх ґастролей на сцені завжди носив козацький стрій: вишиту сорочку, шаровари, широкий пояс, дорогий жупан, баранячу шапку і... шаблю при боці! (В козацькому строї його й поклали після смерти в домовину).

Повернувши з семінарії до Англії, пробував, і не без успіху, у спорті, але врешті зрозумів, що його доля – українська пісня. Він став членом репрезентативного чоловічого хору Союзу Українців у Великобританії „Гомін", а дириґент хору Ярослав Бабуняк, належно оцінивши вокальний талант Р. Калити, допомагав йому цінними порадами. Співак часто виконував сольові партії під час виступів хору на відомому на весь світ щорічному міжнародному фестивалі хорів та танців, в Лангхолені, у Вельсі.

Невдовзі Р. Калита, разом з Володимиром та Михайлом Дяками, Зеньком Пантелою, Володимиром Сокалем, братами Постолянами, створив кабаретну групу „Українське Козацьке Братство". Згодом переїхавши до міста Дербі, середня Англія, зформував кабаретний гурт „Мазепинські Козаки".

Їхні виступи звичайно тривали дві години: танці, співи. І після кожного виступу, здебільшого поза межами Альбіона, нагадував глядачам, що козаки були українцями, а не росіянами. „Якщо ми вам сподобалися, – говорив він до присутніх у залі журналістів, – то пишіть, що ми є мазепинськими козаками; а якщо не сподобалися, то пишіть, що ми москалі".

Під проводом Р. Калити „Мазепинські Козаки" виступали в Північній Америці, Австралії, Европі, Новій Зеляндії, Сингапурі, Тайланді, острові Борнео, Скандинавії...

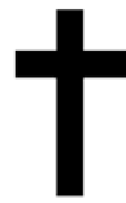
Попри всю свою діяльність, що часто змушувала артиста роз'їжджати по світі, він ніколи не забував про своїх трьох дітей – Катю, Олексу й Сяню, яких дуже любив. В останні роки він почав хворіти: безперервні мандрівки давалася взнаки — „не допрацьовувало" серце, почалася цукриця, погіршувався зір...

І все ж його відхід у вічність був несподіванкою для усіх, хто його близько знав.

31 січня, в саме свято св. Івана Боско, ми у Нотінґемі попрощали Р. Калиту у вічну дорогу.

Нехай чужа земля буде цьому славному українцеві легкою! Вічная пам'ять!

Нотінґем, Англія

Батьки Леся і Лев Хмельковські,
дружина Ірина Безбах
і дочка Еліза
з глибоким сумом сповіщають,
що 23 травня 2013 року
передчасно відійшов у вічність
після тяжкої хвороби
улюблений син, чоловік і батько

св. п.

Фелікс Хмельковський

народжений 13 липня 1964 року.

Фелікс Хмельковський закінчив вищу військово-морську школу і служив на фльоті інженером-механіком.

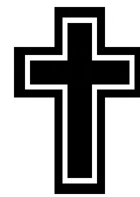
Після розпаду СРСР багато років працював в американській місії допомоги переслідуваній церкві.

Брав участь у Помаранчевій революції і видав фотоальбом „Ті дні на Майдані".

В травні цього року став маґістром богослов'я.

Залишив у смутку батьків, дружину, дочку, брата Андрія, дальшу родину, численних друзів.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою,
що 13 травня 2013 року
спокійно відійшла у вічність наша дорога
Мама, Бабця, Прабабця і Тета

св. п.

Марія Тимяк

народжена 19 квітня 1922 року в Перемишлі.

Пожертви в пам'ять Покійної бажаючі можуть зложити на Український Католицький Університет у Львові:
Ukrainian Catholic Education Foundation
2247 West Chicago Ave.
Chicago, IL 60622;
Tel. 773-235-8462; www.ucef.org

Вічна Їй пам'ять!

Реклама – ключ до успішного бізнесу!

Пошукуємо жінку по догляду за 3-річним хлопчиком у Bayside, NY. Українська мова обов’язкова. Власне авто бажане. Два дні на тиждень - у середу і четвер. Тел. 646-763-0045.

Інтенсивні Курси Англійської Мови

Всі рівні володіння мовою • Англійська мова для підприємництва
Вдосконалення вміння писати і читати • Підготування до іспиту TOEFL
Повний вибір курсів Apple iMac Photoshop та Office for Mac
“English through the Arts” - Центр Діяльности

Spanish-American Institute

служить міжнародним студентам на Times Square від 1955 р.

215 West 43 Street, Times Square, NY 10036
Тел.: 212-840-7111 • Факс: 212-719-5922

Info@sai2000.org • www.sai2000.org

SKYPE: StudentClub • www.FaceBook.com/StudentClub

This school is authorized under Federal Law to enroll non-immigrant alien students. Registered by the Department of Education of the State of New York.

2200 Route 10 West, Suite 109
Parsippany, NJ 07054
(973) 538-3888 • Fax: (973)538-3899

ROXOLANA
INTERNATIONAL TRADE, LTD
e-mail: roxolanaltd@roxolana.com
web: www.roxolana.com

ROXOLANA Travel

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшости европейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на летовище.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:

$100 - $8	$500 - $12	$900 - $20
$200 - $10	$600 - $15	$1000 - $20
$300 - $12	$700 - $17	$1500 - $37.50
$400 - $12	$800 - $17	$2000 - $50

Маємо ліцензію на пересилку долярів. Також пересилаємо в інші країни.

** Додаткова оплата за доставу. Існують певні обмеження.*

ПАКУНКИ В УКРАЇНУ

МОРЕМ • АВІА
Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS.
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуючись нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії,
- Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталога.
- Медикаменти на замовлення до України.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога
вміст пакунка:
борошно - 20 ф., гречка - 10 ф., олія - 1 ґальон, тушонка - 3 ф., салямі - 3 ф., родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф., кава мелена - 2 ф., шоколяд - 2 плитки.
Ціна $99 за 51 ф.

1-888-PAKUNOK (725-8665)

ОКСАНА СТАНЬКО
Ліцензований продавець Страхування Життя
OKSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
32 Peachtree Rd.
Basking Ridge, NJ 07920
Tel.: 908-872-2192; email: stankouna@optimum.net

ЕВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ
2-ий Заступник президента
Ліцензований Продавець Страхування Життя
Ukrainian National Assn., Inc.
5 Stable Lane, Flemington, NJ 08822
Tel/ Fax: 908-782-5451
e-mail: eugenemaria@comcast.net

LAW OFFICES OF ZENON B. MASNYJ, ESQ.

In the East Village since 1983

Serious personal injury, real estate for personal and business use, representation of small and mid-size businesses, securities arbitration, divorce, wills and probate.

(By Appointment Only)

29 EAST 7th STREET
NEW YORK, NEW YORK 10003
(212) 477-3002

Чи плянуєте продати Ваш житловий будинок?

Подзвоніть вперше до нас!

Ми купуємо будинки на 4-60 квартир у Ню-Джерзі та Ню-Йорку.

Стефан Порада
Porada Realty Company
(201) 463 - 6607
www.PoradaRealty.com

Selfreliance
Ukrainian American Federal Credit Union

9.9%APR

PLATINUM

Без щорічної оплати

2332 W. Chicago Ave. Chicago IL 773-328-7500
5000 N. Cumberland Ave. Chicago IL 773-589-0077
136 E. Illinois Ave. #100, Palatine IL 847-359-5911

Selfreliance.Com
300 E. Army Trail, Bloomingdale IL 630-307-0079
8410 W. 131st Street, Palos Park IL 708-923-1912

734 Sandford Ave. Newark NJ 973-373-7839
558 Summit Ave. Jersey City NJ 201-795-4061
60-C N. Jefferson Rd. Whippany NJ 973-887-2776

Your savings federally insured to at least $250,000 and backed by the full faith and credit of the United States Government
NCUA
National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

Full Financial Services

*Річна % ставка на день 1 серпня 2011 р. становить 9.9%. Сконтактуйтеся з Касою “Самопоміч”, щоб довідатися сучасні ставки, які міняються. Ця пропозиція може бути скасована без попереднього повідомлення.

